

БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРТИЗАЦИЯ

**ПРАВИЛА ЗА РАБОТА
ПО
НАЦИОНАЛНАТА СТАНДАРТИЗАЦИЯ**

Част 2:
Организация на дейността по стандартизация

2018

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор.....	4
1 Обект и област на приложение.....	6
2 Нормативни позовавания.....	6
3 Термини и определения.....	6
4 Организация на работата по национална стандартизация.....	11
4.1 Технически съвети по стандартизация.....	11
4.2 Секторни съвети по стандартизация (БИС/ТС/ССС).....	14
4.3 Технически комитети по стандартизация (БИС/ТК).....	14
4.3.1 Създаване на БИС/ТК.....	14
4.3.2 Закриване или реструктуриране на БИС/ТК.....	15
4.3.3 Състав на Технически комитет.....	15
4.3.4 Права и задължения на членовете на БИС при участието им в работата на БИС/ТК.....	16
4.3.5 Председател на Технически комитет.....	17
4.3.6 Секретариат на Технически комитет.....	18
4.3.7 Функциониране на БИС/ТК.....	20
4.3.8 Заседания на БИС/ТК.....	21
4.3.9 Решения на БИС/ТК.....	22
4.3.10 Докладване.....	22
4.4 Проектни комитети (БИС/ПК).....	22
4.5 Работни групи.....	22
4.5.1 Постоянни работни групи.....	22
4.5.2 Целеви работни групи.....	23
4.5.3 Експертни работни групи.....	23
4.6 Области на стандартизация, за които няма създадени технически работни органи на БИС.....	24
5 Работна програма по стандартизация на БИС.....	25
6 Разработване на български стандарти на национално ниво.....	25
6.1 Предложение за нова работна тема.....	26
6.1.1 Подаване на предложение.....	26
6.1.2 Оценяване и приемане на предложението.....	26
6.2 Разработване на проект на български стандарт на национално ниво.....	27
6.2.1 Обявяване на начало на работа по нова работна тема.....	27
6.2.2 Разработване на работен проект на национален стандарт.....	28
6.2.3 Проект на ниво комитет.....	28
6.3 Обществено допитване на проекти на български стандарти.....	28
6.3.1 Разпространение на проекти на стандарти за обществено допитване.....	29
6.3.2 Представяне и преглед на становищата.....	29
6.4 Приемане на окончателен проект на стандарт.....	29

6.5	Одобряване на български стандарт за публикуване.....	30
6.5.1	Редактиране на проект на стандарт.....	30
6.5.2	Публикуване на български стандарт.....	30
6.6	Периодичен преглед на български стандарти.....	30
6.6.1	Изменение на български стандарт.....	31
6.6.2	Поправка на български стандарт/документ.....	31
7	Разработване на български стандартизационни документи.....	31
7.1	Техническа спецификация на БИС.....	31
7.2	Технически доклад на БИС.....	32
7.3	Ръководство на БИС.....	33
8	Участие на БИС в работата на европейските и международните организации по стандартизация.....	33
8.1	Участие на БИС в работата на европейските организации по стандартизация.....	33
8.1.1	Одобряване и въвеждане на европейски стандарти като български стандарти.....	34
8.1.2	Публикуване на идентичен текст на един от официалните езици на CEN/CENELEC.....	35
8.1.3	Публикуване на идентичен текст в превод на български език.....	36
8.1.4	Публикуване чрез потвърждаване за прилагане като български стандарт.....	36
8.1.5	Одобряване и въвеждане на европейски хармонизационни документи (HD) като български стандарти (само на CENELEC).....	37
8.2	Участие на БИС в работата на международните организации по стандартизация.....	37
8.2.1	Участие в разработването на стандарти на международните организации по стандартизация.....	37
8.2.2	Одобряване и въвеждане на международни стандарти като български.....	39
8.3	Одобряване и въвеждане на изменения на европейски/международни стандарти.....	39
8.4	Одобряване и въвеждане на поправки на европейски/международни стандарти.....	40
8.5	Одобряване и въвеждане на европейски/международни стандартизационни документи.....	40
8.5.1	Европейски/международни технически спецификации.....	40
8.5.2	Европейски/международни технически доклади.....	41
8.5.3	Споразумение на работен форум на CEN/CENELEC.....	41
8.5.4	Ръководства на CEN/CENELEC и ISO/IEC.....	42
8.6	Одобряване на чуждестранни национални стандарти.....	42
8.7	Сътрудничество с технически органи на европейски, международни и национални организации по стандартизация.....	42
	Приложение А Означения на стандарти и стандартизационни документи на БИС.....	44
	Приложение Б Характеристики на стандарти и стандартизационни документи на БИС.....	45
	Приложение В Кодове на етапите за разработване на български стандарти на национално ниво.....	48
	Приложение Г Съпоставка на процедурите за разработване и одобряване на европейски стандарти и стандартизационни документи.....	49
	Библиография.....	50

ПРЕДГОВОР

Правилата за работа по национална стандартизация на Българския институт за стандартизация (БИС) са подготвени в съответствие с принципите и правилата на международните организации по стандартизация (ISO и IEC), европейските организации по стандартизация (CEN, CENELEC и ETSI) и Кодекса за добра практика на WTO/TBT за разработване, приемане и прилагане на стандарти.

Правилата за работа по националната стандартизация са предназначени за всички участници в стандартизационния процес (председателите, секретарите и членовете на техническите съвети, председателите, секретарите, членовете и експертите на техническите комитети и другите технически работни органи, както и за служителите от администрацията на БИС).

Правилата за работа по националната стандартизация се състоят от следните части:

Част 1: Общи положения

Част 2: Организация на дейността по стандартизация

Част 3: Принципи и правила за структурата и разработването на националните стандарти

Това пето издание на *Правила за работа по националната стандартизация. Част 2: Организация на дейността по стандартизация*, заменя изданието от 2016 г.

Това издание консолидира изменение 1 и изменение 2, от 2017 г.

В сравнение с предишното издание са направени следните по-важни промени, които са отбелязани с вертикална линия в полето:

Точка 2: Актуализиран е въвеждащият текст на позованите документи;

Точка 3: Актуализирана е редакцията и източниците на някои от термините и определенията;

Точка 4.1.5: Актуализирана и допълнена относно отговорностите на Технически съвет;

Точка 4.3.1: Променена относно участие най-малко на пет заинтересовани при създаване на БИС/ТК;

Точка 4.3.2: Променена относно условията за закриване на БИС/ТК;

Точка 4.3.3: Променена относно състава на БИС/ТК с участието на партньорски организации;

Точка 4.3.7.1: Променена и допълнена относно функциите на БИС/ТК;

Точка 4.3.8: Подобрена е редакцията относно участието на МСП и партньорски организации;

Точка 4.3.9: Допълнена и променена относно вземане на решения от БИС/ТК;

Точка 6.1.2: Текстът е разширен и актуализиран;

Точка 6.2.3: Прередактирана е в съответствие с новата редакция в Правилата на CEN/CENELEC, част 2:2018;

Точка 6.4: Добавен е текст относно гласуването за приемане на окончателен проект;

Точка 6.6: Текстът относно периодичен преглед е разширен, премахната е възможността „постепенно отпадане от употреба“;

Точка 6.6.1: Текстът за изменение на български стандарт е разширен и актуализиран;

Точка 6.6.2: Текстът за поправка на български стандарт е разширен и актуализиран;

Таблица 1 е актуализирана;

Точка 8.1.1: Отпаднал е текстът за отклонение – тип В;

Точка 8.2.2: Текстът за въвеждане на международни стандарти е допълнен и прередактиран;

Точка 8.3: Текстът за одобряване и въвеждане на изменение на европейски/международен стандарт е разширен и актуализиран;

Точка 8.4: Текстът за одобряване и въвеждане на поправка на европейски/международен стандарт е разширен и актуализиран;

Точка 8.5.1: Включен е текст с препоръка за въвеждане на европейски и международни технически спецификации;

Точка 8.5.2: Включен е текст с препоръка за въвеждане на европейски и международни технически доклади;

Точка 8.5.3: Променен е текстът за CWA в съответствие с Вътрешния правилник на CEN/CENELEC и е изключено IWA;

Приложение Б: Изключено е IWA;

Приложение В: Актуализиран е текстът за етапи 30.99 и 40.00;

Библиография: Актуализирани са използваните справочни документи;

Направени са общи редакционни промени с цел подобряване на текста.

Правила за работа по националната стандартизация. Част 2: Организация на дейността по стандартизация са разработени в изпълнение на Закона за националната стандартизация и Устава на БИС и са одобрени от Управителния съвет на БИС на 14.12.2018 г.

1 Обект и област на приложение

Тази част от Правилата за работа по националната стандартизация се отнася за организацията на дейността по стандартизация в Българския институт за стандартизация (БИС) и определя правилата за разработване на стандарти и стандартизационни документи на национално ниво, както и правила за участието на БИС в дейността по стандартизация на международно и европейско ниво.

2 Нормативни позовавания

Следните документи са позовани в текста по такъв начин, че част от тях или цялото им съдържание представляват изисквания на този документ. За датирани позовавания се прилага само цитираното издание. За недатирани позовавания се прилага последното издание на позовавания документ (включително измененията).

Правила за работа по националната стандартизация. Част 1: Общи положения

Правила за работа по националната стандартизация. Част 3: Принципи и правила за структурата и разработването на националните стандарти

БДС EN 45020 Стандартизация и свързаните с нея дейности. Речник на общите термини (ISO/IEC Ръководство 2)

CEN-CENELEC Internal Regulations Part 2: Common Rules for Standardization Work, [Вътрешен правилник на CEN/CENELEC. Част 2: Общи правила за работа по стандартизация] <http://www.cen.eu/boss>

ISO/IEC Directives – Part 1: Procedures for Technical Work, [Директиви на ISO/IEC. Част 1: Процедури за техническа работа] <http://www.iso.org>

ISO/IEC Directives, Part 1: Consolidated ISO Supplement — Procedures specific to ISO, [Директиви на ISO/IEC. Част 1: Консолидирано допълнение за ISO. Процедури, специфични за ISO] <http://www.iso.org>

ISO/IEC Directives, Part 1: Consolidated IEC Supplement- Procedures specific to IEC [Директиви на ISO/IEC. Част 1: Консолидирано допълнение за IEC- Процедури, специфични за IEC] <http://www.iec.ch>

ISO/IEC Guide 21-1 Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables — Part 1: Adoption of International Standards, [Ръководство 21-1 на ISO/IEC Одобряване на международни стандарти и други стандартизационни документи на регионално и национално ниво. Част 1: Одобряване на международни стандарти] <http://www.iso.org>

ISO/IEC Guide 21-2 Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables — Part 2: Adoption of International Deliverables other than International Standards, [Ръководство 21-2 на ISO/IEC Одобряване на международни стандарти и други стандартизационни документи на регионално и национално ниво. Част 2: Одобряване на международни стандартизационни документи, различни от международни стандарти] <http://www.iso.org>

ETSI Directives, <http://www.portal.etsi.org>

3 Термини и определения

За целите на този документ се прилагат термините и определенията, дадени в *Правила за работа по националната стандартизация, част 1 и част 3*, както и следните термини и определения:

3.1

Технически съвет на БИС (БИС/ТС)

BDS Technical Board (BDS/BT)

орган на БИС, който управлява, координира и подпомага техническата дейност по стандартизация

3.2

Технически комитет на БИС (БИС/ТК)/Проектен комитет (БИС/ПК)

BDS Technical Committee (BDS/TC)/BDS Project Committee (BDS/PC)

работен орган на БИС, който отговаря за определена област на стандартизация

3.3

постоянна работна група на БИС (ТК/ПРГ)

BDS Standing Working Group (TC/SWG)

работен орган, който работи в по-тясна област на стандартизацията в рамките на Технически комитет на БИС

3.4

целева работна група (ЦРГ)

Task Working Group (TWG)

работен орган от компетентни експерти, създаден от БИС/ТК или БИС/ТС за изпълнение на конкретна задача

3.5

заинтересовано лице

Stakeholder

лице или организация с дейност в Република България, което има интереси в дадена област на стандартизацията и подпомага дейността по стандартизация

3.6

програма по стандартизация

standards programme

план за работа на орган по стандартизация, включващ неговите текущи задачи по стандартизация

[ИЗТОЧНИК: БДС EN 45020:2007, 9.1]

3.7

хармонизация (на националните стандарти)

Harmonization

предотвратяване или премахване на различията в техническото съдържание на стандарти, които имат един и същи обект и област на приложение, по-специално тези, които могат да породят пречки пред търговията

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.1]

3.8

стандартизационен проект /нова работна тема

standards project/New Work Item

работна тема от програма по стандартизация, предназначена да доведе до издаването на нов, изменен или преработен стандарт

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.2, включен е алтернативен термин „нова работна тема“]

3.9

изходен документ

референтен документ

reference document

документ, който потенциално може да бъде одобрен, възможно с промени, като публикация на CEN/CENELEC или национален стандарт

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.4 – променен – добавено е „национален стандарт“]

3.10

международен стандарт

International Standard (ISO/IEC)

стандарт, който е одобрен от международна организация по стандартизация или международна организация с дейност по стандартизация и е общодостъпен

[ИЗТОЧНИК: БДС EN 45020:2007, 3.2.1.1]

3.11

европейски стандарт

European Standard (EN)

стандарт, одобрен от CEN/CENELEC и носещ със себе си задължение за прилагане като идентичен национален стандарт и отмяна на противоречащите му национални стандарти

ЗАБЕЛЕЖКА към термина: "Хармонизиран стандарт" е термин, използван в Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета, което означава европейски стандарт, приет въз основа на искане от страна на Комисията за прилагане на Законодателство на Съюза за хармонизация.

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.5]

3.12

хармонизационен документ

Harmonization Document (HD)

стандарт на CENELEC, който носи със себе си задължението да бъде въведен на национално ниво най-малко чрез публично обявяване на номера и заглавието на HD и отмяна на противоречащите му национални стандарти

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.9]

3.13

национален стандарт

national standard

стандарт, одобрен от национален орган по стандартизация, който е общодостъпен

[ИЗТОЧНИК: БДС EN 45020:2007, 3.2.1.3]

3.14

български стандарт

Bulgarian standard (BDS)

стандарт, одобрен от Българския институт за стандартизация, който е общодостъпен

ЗАБЕЛЕЖКА към термина: Български стандарти са:

- български стандарт, разработен на национално ниво (БДС);
- български стандарт, който въвежда европейски стандарт (БДС EN, БДС HD, БДС EN ISO, БДС ETS, БДС ETSI);
- български стандарт, който въвежда международен стандарт (БДС ISO, БДС IEC, БДС ISO/IEC);
- български стандарт, който въвежда чуждестранен национален стандарт при определени условия

3.15

стандартизационен документ

Standardization Document

документ, одобрен и/или издаден от орган по стандартизация, който е общодостъпен, но който няма статут на национален стандарт

ЗАБЕЛЕЖКА към термина: Стандартизационни документи са техническа спецификация, публично достъпна спецификация, технически доклад, ръководство, споразумение на работен форум.

3.15.1

техническа спецификация

Technical Specification (TS)

документ, одобрен от орган по стандартизация, за който съществува бъдеща възможност за съгласие за стандарт, но за който в настоящия момент:

- не може да бъде постигната изискваната подкрепа за одобряване като стандарт;
- има съмнение за постигането на консенсус;
- обектът все още е в стадий на техническо развитие; или
- съществуват други основания, които са пречка за приемането му като стандарт.

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.6, адаптиран]

3.15.2

техническа спецификация на БИС (СД БИС/ТС)

BDS Technical Specification (CD BDS/TS)

техническа спецификация, одобрена от БИС

ЗАБЕЛЕЖКА към термина: Не се разрешава техническа спецификация на БИС да противоречи на действащ български стандарт.

3.15.3

публично достъпна спецификация

Publicly Available Specification (PAS)

документ, публикуван от ISO или IEC, за да отговори на неотложни нужди на пазара, който той представлява:

а) консенсус на външни за ISO или IEC организации, или

б) консенсус на експерти в рамките на работна група.

ЗАБЕЛЕЖКА 1 към термина: Не се разрешава публично достъпна спецификация да противоречи на съществуващ международен стандарт.

ЗАБЕЛЕЖКА 2 към термина: Допуска се за един и същи обект да има конкуриращи се публично достъпни спецификации. [ИЗТОЧНИК: Директиви на ISO/IEC, Part 2:2018, 3.1.6]

3.15.4

технически доклад

Technical Report (TR)

документ, одобрен от орган по стандартизация, съдържащ информативен материал, който не е подходящ за публикуване като стандарт или техническа спецификация

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.7, адаптиран]

3.15.5

технически доклад на БИС (СД БИС/ТД)

BDS Technical Report (CD BDS/TR)

документ, одобрен от БИС, съдържащ информативен материал, който не е подходящ за публикуване като български стандарт или българска техническа спецификация

ЗАБЕЛЕЖКА към термина: TR може да включва например данни, получени от проучване, извършено сред членовете на БИС, данни за работата в други организации или данни за "най-съвременните постижения" по отношение на националните стандарти за конкретен обект.

3.15.6

ръководство

Guide

документ, одобрен от орган по стандартизация, съдържащ правила, насоки, съвети или препоръки относно дейността по стандартизация

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.8, адаптиран]

3.15.7

ръководство на БИС (СД БИС/Ръководство)

BDS Guide

документ, одобрен от БИС, съдържащ правила, насоки, съвети или препоръки относно дейността по национална стандартизация

3.15.8

споразумение на работен форум на CEN/CENELEC

CEN/CENELEC Workshop Agreement (CWA)

документ на CEN/CENELEC разработен от работен форум, който отразява споразумение между идентифицирани лица и организации, отговорни за неговото съдържание

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.10]

3.16

изменение

amendment

допълнителен документ към стандарт, променящ техническите предписания в този стандарт, който трябва да се чете заедно с него и за който трябва да бъдат уведомени членовете на съответния Технически комитет

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.11 – адаптиран]

3.17

поправка

corrigendum

допълнителен документ, който коригира една или повече грешки или неясноти, въведени по невнимание при изготвянето или отпечатването, и които биха могли да доведат до неправилно или несигурно прилагане на документа

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.12 – адаптиран]

3.18

противоречащ национален стандарт

conflicting national standard

национален стандарт със същия обект и област на приложение, както този на EN (и HD за CENELEC), включващ изисквания, които противоречат на изискванията на този EN (и HD за CENELEC)

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Част 2:2018, 2.13]

3.19

специално национално условие

special national condition

национална особеност или практика, която не може да бъде променена за продължителен период, като например климатични условия, условия за заземяване на електрическите системи

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2015, 2.18]

3.20

А-отклонение

A-deviation

промяна на, допълнение към или заличаване от съдържанието на EN (и HD за CENELEC), отразяваща национална особеност, произтичаща от нормативни актове, чиято промяна за момента е извън компетенциите на националния орган - член на CEN/CENELEC

ЗАБЕЛЕЖКА към термина: Когато стандарти попадат в обхвата на Директиви и Регламенти на ЕС, становището на Комисията на Европейските общности (OJ No C 59, 1982-03-09) е, че ефектът от решението на Съда по дело 815/79 Cremonini/Vrankovich (Европейски съдебни доклади от 1980 г., стр. 3583) е, че спазването на А-отклоненията вече не е задължително и че свободното движение на продукти, отговарящи на такъв стандарт, не би трябвало да се ограничава в границите на ЕС освен в рамките на защитната процедура, предвидена в съответната Директива или Регламент.

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.16]

3.21

спиране на действията

Standstill

задължение за членовете на CEN и CENELEC да не предприемат никакви действия за разработване на нов или за преразглеждане на съществуващ национален стандарт, когато се разработва или вече има действащ

европейски стандарт (EN) (или хармонизационен документ (HD) за CENELEC), което може да попречи на предвидената хармонизация

3.22

дата на одобряване/ратификация

date of ratification (dor)

датата, на която Техническият съвет обявява одобряването на даден EN (и HD за CENELEC)

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.17]

3.23

дата на достъпност

date of availability (dav)

датата, на която окончателният текст на официалните езикови версии на одобрена публикация на CEN/CENELEC е разпространен от Центъра за управление (CCMC) на CEN/CENELEC

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.18]

3.24

дата на обявяване

date of announcement (doa)

най-късната дата, до която трябва да бъде обявено на национално ниво за съществуването на EN (и HD за CENELEC), TS или CWA

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Част 2:2018, 2.19]

3.25

дата на публикуване

date of publication (dop)

най-късната дата, до която EN трябва да бъде въведен на национално ниво чрез публикуване на идентичен национален стандарт или чрез потвърждаване за прилагане като национален стандарт

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.20]

3.26

дата на отмяна

date of withdrawal (dow)

най-късната дата, до която трябва да бъдат отменени националните стандарти, противоречащи на EN (и HD за CENELEC)

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.21]

3.27

окончателен текст

definitive text

текст, разпространен от Центъра за управление на CEN/CENELEC след одобряване на публикация на CEN/CENELEC

[ИЗТОЧНИК: CEN/CENELEC IR Part 2:2018, 2.22]

4 Организация на работата по национална стандартизация

Органите на БИС, които осъществяват дейността по националната стандартизация, са Технически съвети на БИС (БИС/ТС), Технически комитети на БИС (БИС/ТК), Постоянни работни групи към техническите комитети (БИС/ТК/ПРГ), Проектни комитети (БИС/ПК), Експертни работни групи (ЕРГ) и Целеви работни групи (ЦРГ).

4.1 Технически съвети по стандартизация

Към БИС действат два Технически съвета, които координират и подпомагат дейността по стандартизация:

- Технически съвет по стандартизация в неелектротехническата област (БИС/ТСН);

- Технически съвет по стандартизация в областта на електротехниката, енергетиката, електрониката, информационните технологии и далекосъобщенията (БИС/ТСЕ).

ЗАБЕЛЕЖКА: Означението БИС/ТС в текста се използва като общо съкращение за Технически съвет.

4.1.1 Състав на Технически съвет

Секторите на стандартизацията и съответно броят на членовете на Техническите съвети се определят с решение на Управителния съвет в съответствие с Устава на БИС.

ЗАБЕЛЕЖКА: Секторите на стандартизацията се определят в съответствие с класификацията на CEN и CENELEC за секторите и подсекторите на стандартизацията.

За членове на Техническите съвети се избират признати експерти с опит в дейността по стандартизация и професионален опит в съответните сектори на стандартизацията по предложение на секторните съвети, на техническите комитети и на членовете на БИС.

Изпълнителният директор обявява процедура за избор на членове на Техническите съвети или за промяна на състава на Техническите съвети в *Официалния бюлетин на БИС* и на интернет страницата на БИС.

Предложенията трябва да съдържат най-малко:

- трите имена и адрес за кореспонденция на кандидата;
- наименованието на фирмата/организацията – член на БИС, която предлага кандидатурата;
- кратка автобиография, включваща професионалната квалификация и опита на кандидата в областта на стандартизацията;
- наименованието на Техническия съвет и сектора на стандартизацията, за който кандидатства;
- писмена декларация на кандидата, която включва съгласие за спазване на решенията на Общото събрание и на Управителния съвет и спазване на *Правилата за работа по национална стандартизация*.

Решението за избора на членове на Техническите съвети се взема от Управителния съвет на БИС на базата на доклад на изпълнителния директор.

4.1.2 Мандат на Технически съвет

Мандатът на Техническите съвети е три години.

Членовете на Техническите съвети могат да бъдат преизбрани без ограничение. Членовете на Техническите съвети се освобождават с решение на Управителния съвет преди изтичане на срока, за който са избрани, в следните случаи:

- по собствено желание;
- при фактическа невъзможност за участие в работата на съответния Технически съвет;
- при системно неспазване на решенията на Общото събрание и на Управителния съвет и на *Правилата за работа по национална стандартизация*.

При предсрочно освобождаване на член на Технически съвет на негово място се избира друг кандидат от същия сектор на стандартизацията за срок до края на мандата.

4.1.3 Председател на Технически съвет

Председателят на Технически съвет се избира измежду неговите членове.

Решението за избор на председател на съответния Технически съвет се взема с квалифицирано мнозинство от две трети от гласуващите от състава му.

Председателят се избира в рамките на мандата на съответния Технически съвет за не повече от два последователни мандата.

Председателят на Техническия съвет може да бъде освободен преди изтичането на срока, за който е избран, по предложение на повече от половината от членовете на съответния Технически съвет.

Решението за предсрочно освобождаване на председателя се взема с квалифицирано мнозинство от две трети от гласуващите.

4.1.4 Секретариат на Технически съвет

Административното и техническото подпомагане на даден Технически съвет се извършва от секретариат. Секретариатът на Техническия съвет е съставен от служител(и) от администрацията на БИС и се определя със заповед на изпълнителния директор.

4.1.5 Отговорности на Технически съвет

Основна отговорност на Техническите съвети по стандартизация е да одобряват, контролират и подпомагат изпълнението на работната програма по стандартизация на БИС, като вземат решения за:

- създаване и закриване на секторни съвети по стандартизация, когато е необходимо;
- създаване, закриване и реструктуриране на Технически комитети (БИС/ТК) и Проектни комитети (БИС/ПК), ЕРГ включително одобряване на тяхното наименование, област на дейност и местонахождението на техните секретариати;
- одобряване на национални становища по предложения за нови области на стандартизацията с цел създаване на нови международни и европейски работни органи;
- одобряване на участието/промяната на статута на БИС/ТК в работни органи на международните организации по стандартизация ISO и IEC;
- извършване на преглед на БИС/ТК, БИС/ПК и БИС/ТК 0/ПС за спазване на условията за функциониране;
- одобряване на бизнес плановете на БИС/ТК;
- одобряване на работната програма на БИС на национално ниво;
- одобряване на Правилата за работа по националната стандартизация;
- създаване и закриване на Експертни работни групи, Целеви работни групи и определяне на областите, за които няма създадени БИС/ТК или БИС/ПК, контролиране и вземане на решения, свързани с изпълнението на тяхната работа;
- предприемане на действия за преодоляване на разногласия между отделни БИС/ТК, както и проблеми, свързани със създаването на даден БИС/ТК, БИС/ПК, подсектори или БИС/ЕРГ;
- предприемане на действия по проблеми, свързани с невъзможност за постигане на консенсус на ниво Технически комитет по проекти на национални, европейски или международни стандарти съгласно т. 11.1 от *Правилата за работа по национална стандартизация. Част 1*;
- вземане на решения относно спорове и жалби на членове на БИС съгласно т.11 от *Правилата за работа по национална стандартизация. Част 1*;
- одобряване на експерти за участие в работни органи на европейските и международните организации по стандартизация по проекти, които са от значение за българската икономика, когато в дадена област няма създаден огледален БИС/ТК;
- решаване на общи въпроси по стандартизация заедно с Техническия съвет по оценяване на съответствието.
- разглеждане на други въпроси, свързани с работата по стандартизация, поставени от Управителния съвет или от Общото събрание на БИС.

4.1.6 Заседания на Технически съвет

Заседание на Технически съвет се свиква от неговия председател по предложение на изпълнителния директор или по искане на най-малко двама от членовете му.

По преценка на председателя и секретаря решенията на Техническия съвет се вземат по кореспондентски път.

Когато решенията са взети по кореспондентски път, те трябва да бъдат потвърдени на първото следващо заседание и вписани в протокола.

При необходимост в определено заседание могат да бъдат поканени членове от други органи на БИС и външни експерти, които могат да участват в обсъждането само по въпроса, за който са поканени, без право на глас

Заседанията на Техническите съвети се провеждат в БИС, който осигурява административното и техническото обслужване. Дневният ред на заседанията се определя от председателя на Техническия съвет, съгласувано с изпълнителния директор.

Секретарят на Техническия съвет подготвя и разпраща покана до членовете не по-малко от 7 (седем) дни преди заседанието, в която са посочени датата, часът и мястото на провеждането му, дневният ред заедно с документите по дневния ред.

Заседанието се счита за редовно, ако присъстват не по-малко от 50 % от членовете на Техническия съвет.

При невъзможност на член на ТС да присъства, той трябва да уведоми за това секретаря или председателя на Техническия съвет и да изпрати писмено становище по разглежданите въпроси.

4.1.7 Решения

Решенията на даден Технически съвет се формулират от неговия председател.

Решенията във връзка с приемане и отмяна на стандарти трябва да бъдат вземани, като се спазва принципът на консенсус.

По всички останали въпроси решенията са вземат чрез гласуване с обикновено мнозинство, с изключение на избор на председател и създаване на нов Технически комитет, за които решенията се вземат с квалифицирано мнозинство от две трети.

Протоколът от заседание на Технически съвет се подготвя от секретаря и се придружава с подписите на всички присъствали членове. Председателят на Техническия съвет определя начина на публикуване на решенията на ТС.

4.1.8 Докладване

Техническите съвети докладват за своята дейност пред Управителния съвет на БИС с писмен доклад най-малко един път годишно.

4.2 Секторни съвети по стандартизация

Секторни съвети се създават при необходимост за определени сектори на икономиката с цел подпомагане дейността на Техническите съвети при вземане на решения в рамките на тяхната компетентност.

Предложения за членове на секторните съвети се правят от членовете на БИС. Решение за състава на даден секторен съвет се взема от съответния Технически съвет измежду признати експерти в съответния сектор на икономиката. Мандатът на всеки секторен съвет е в рамките на мандата на съответния Технически съвет.

Всеки секторен съвет избира председател от своя състав.

Административното и техническо обслужване на секторния съвет се извършва от секретар. Секретарят на секторния съвет е служител на БИС и се определя със заповед на изпълнителния директор.

Провеждането на заседанията, кворумът и решенията са по реда, определен за Техническите съвети.

Секторните съвети се отчитат за своите действия пред съответния Технически съвет.

4.3 Технически комитети по стандартизация (БИС/ТК)

4.3.1 Създаване на БИС/ТК

Техническите комитети по стандартизация са работни органи, които се създават от БИС за работата по стандартизация в определени области, за които има интерес на национално ниво.

Разработването на стандарти е колективна дейност, изискваща включването на широк кръг от заинтересовани от различните групи, включително ползватели на стандарти и потребители.

Технически комитет по стандартизация се създава за определен сектор на икономиката на Р България и/или като огледален работен орган на Технически комитет или на друг работен орган на европейските или международните организации по стандартизация.

Технически комитет по стандартизация се създава по инициатива на заинтересовани организации, органи на изпълнителната власт и други.

Решение за създаване на Технически комитет се взема от съответния Технически съвет при следните условия:

- обоснована е необходимостта от създаването на нов БИС/ТК;
- определена е областта на дейност, която не трябва да дублира областта на вече създаден БИС/ТК, и/или за област(и) на Технически комитет(и) на европейски и/или международни организации по стандартизация;
- определени са приоритети за работа или е разработен бизнес план/работна програма;
- заявено е участие в работата на новия БИС/ТК най-малко от пет заинтересовани лица, най-малко от две различни групи, членове на БИС”.

В случай че едно или повече от тези условия не са изпълнени, съответният БИС/ТС мотивирано може да отхвърли предложението за създаване на нов БИС/ТК.

Решението за отхвърляне на предложението за създаване на БИС/ТК може да се обжалва от заявителите пред Управителния съвет.

Управителният съвет разглежда възражението и взема решение на следващото си заседание, което е окончателно. Решението се публикува на интернет страницата на БИС.

БИС поддържа регистър на Техническите комитети, съдържащ номерата, наименованията, областта на дейност, датата на учредяване и местонахождението на секретариата на съответните БИС/ТК, данни за неговия състав, председател и секретар, както и данни за европейските и международни технически комитети, на които съответният БИС/ТК е огледален.

Данни за Техническите комитети на БИС се публикуват в Официалния бюлетин на БИС и на интернет страницата на БИС.

4.3.2 Закриване или реструктуриране на БИС/ТК

Спазването на условията за функциониране на Техническите комитети е обект на преглед от Техническите съвети.

В случай че даден Технически комитет престане да изпълнява едно или повече от условията за функциониране (състав, по-малко от трима членове и/или изчерпана дейност), съответният Технически съвет на базата на доклад на изпълнителния директор взема решение за закриване или реструктуриране на този БИС/ТК.

При неизпълнение на условията за създаване и/или функциониране на Технически комитет в зависимост от важността и спецификата на областта на стандартизация за страната БИС/ТС може да вземе решение за създаване на експертна работна група (ЕРГ) с цел БИС да продължи да изпълнява функциите си на европейско и международно ниво. В този случай БИС/ТС взема решение трансформираният БИС/ТК да бъде обявен за “неактивен”.

БИС/ТС взема решение даден БИС/ТК да бъде обявен за “закрит”, в случай когато дейността му е преустановена поради изчерпване или поради обединяването му с друг БИС/ТК.

Решението за закриване или реструктуриране на БИС/ТК може да се обжалва от председателя на съответния Технически комитет пред Управителния съвет. Управителният съвет разглежда възражението и взема решение на следващото си заседание. Решението се публикува на интернет страницата на БИС.

След закриване на БИС/ТК, поддържането на стандартите от областта, включително периодичен преглед, е на отговорността на секретаря.

4.3.3 Състав на Технически комитет

В работата на Техническите комитети вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация. В даден Технически комитет всеки член на БИС има право да участва само с един упълномощен представител.

В работата по конкретни теми и задачи по стандартизация участват експерти, които не се считат за упълномощени представители на членовете на БИС, но трябва да бъде известно от коя организация са предложени.

ЗАБЕЛЕЖКА: Упълномощените представители в БИС/ТК могат да работят като експерти.

С оглед широко участие на възможно най-голям кръг заинтересовани БИС насърчава участието на малките и средни предприятия (МСП) в дейността по стандартизация, като улеснява достъпа им в работата на БИС/ТК. МСП или сдружения от МСП (по-нататък МСП), които не са членове на БИС, могат да вземат

участие като наблюдатели. Участието в дейността по стандартизация чрез сдружения на МСП се препоръчва, тъй като по този начин може да бъде защитен по-добре общият им интерес.

МСП, което проявява интерес и желае да допринесе за разработването на даден стандарт(и) (национален, европейски или международен), може да участва в дейността по стандартизация съгласно условията, определени в *Устава на БИС* и *Процедурата за достъп до информацията* в БИС.

В конкретни случаи, по преценка на БИС/ТК, в работата по дадена тема могат да бъдат поканени като наблюдатели и заинтересовани организации от социалната сфера, екологични и потребителски организации. За по-дългосрочно участие между БИС и съответната организация могат да бъдат подписвани специални споразумения за партньорство.

Когато е необходимо, при разработването на стандарти, които се очаква да служат за целите на нормативни актове, БИС уведомява и кани за участие компетентни органи на изпълнителната власт, включително органи за надзор на пазара.

С цел постигане на баланс на интересите съставът на всеки Технически комитет трябва да бъде с „подходящо представителство“, който да не бъде прекомерно голям, за да може да бъде управляем.

Участващите в работата по стандартизация представители и експерти, според техните правомощия, трябва да отговарят на следните критерии:

- да проявяват готовност за работа по стандартизация;
- да бъдат в състояние да представят адекватно интересите на организацията, която ги е упълномощила, като се съобразяват и с националните интереси;
- да бъдат компетентни в съответната област;
- да работят в съответствие със ЗНС, Устава на БИС и правилата и процедурите за работа по стандартизация;
- да спазват авторските права и правата на БИС за разпространение на стандартите и да не предоставят работните документи и други документи, до които имат достъп, на неупълномощени лица.

4.3.4 Права и задължения на членовете на БИС при участието им в работата на БИС/ТК

Всеки член на БИС може да участва в работата на даден БИС/ТК като активен член или като наблюдател.

Правата и задълженията на членовете на БИС зависят от вида членство, което те са заявили съгласно Устава на БИС, както следва:

4.3.4.1 Членове със статут на активно участие

Член на БИС със статут на активно участие чрез упълномощения си представител има право да:

- предлага теми и задачи за включване в работната програма и бизнес плана на съответния БИС/ТК;
- предлага експерти за изпълнение на конкретни задачи;
- участва в пленарните и в работните заседания на БИС/ТК и гласува при вземане на решения чрез гласуване;
- получава проектите на българските, европейските и международните стандарти от областта на съответния Технически комитет за становище по тях, както и всички други работни документи;
- номинира експерти за участие в работните органи на европейските и международните организации по стандартизация.

Членовете на БИС със статут на активно участие трябва да проявяват активност при разработването на стандартите чрез участие на свои експерти в работни групи или чрез даване на експертни становища по проектите на стандарти, както и да участват в гласуването на всички етапи при разработването на стандартите.

При изразяване на становища и гласуване членовете на БИС трябва да се съобразяват с предвидените в работната програма и в решенията на Техническия комитет срокове.

При системно отсъствие, пасивност или при неспазване на изискванията от страна на даден упълномощен представител в БИС/ТК председателят и секретарят на Техническият комитет трябва да предложат на организацията - член на БИС, да предприеме необходимите мерки или да упълномощи друг представител.

4.3.4.2 Членове на БИС със статут на наблюдател

Организация - член на БИС, със статут на наблюдател, може да участва в работата на техническите органи на БИС (БИС/ТК, ТК/ПРГ, БИС/ПК, ЦРГ) на следните етапи от работата по стандартизация:

- предлагане на нова работна тема,
- обсъждане на предложение за нова работна тема,
- представяне на коментари по проекти за стандарти,
- преглед и преработване на съществуващи стандарти.

Организация със статут на наблюдател има право да участва в работните срещи на съответния БИС/ТК чрез упълномощения си представител, но без право на глас при вземане на решения чрез гласуване.

Организация със статут на наблюдател чрез упълномощения си представител има право да получава информация относно одобрените национални, европейски и международни стандарти, както и работните документи по конкретна тема(и) включително текстове на проекти за стандарти.

Организация, участваща като наблюдател, може да предлага експерти в работни групи за разработване на стандарти по конкретни теми от работната програма.

4.3.4.3 Права и задължения на МСП

МСП може да участва по конкретна тема(и) със свой упълномощен представител в работата на техническите работни органи на БИС (БИС/ТК, БИК/ПК, ТК/ПРГ, ЦРГ) като:

- предлага теми и задачи за включване в работната програма и бизнес плана на съответния работен орган, които са от интерес за дейността му;
- участва в пленарните и в работните заседания на работния орган, като изказва становище по разглежданите въпроси, без да участва в гласуванията;
- получава проектите на българските, европейските и международните стандарти от областта на работен орган, за които проявява интерес.

С оглед постигане на ефикасност от участието им в работата на съответния работен орган представителите на МСП трябва да демонстрират активност при изразяване на своите интереси и да дават принос при разработването на стандартите, спазвайки приложимите нормативни разпоредби, правилата и процедурите за работа по стандартизация.

4.3.5 Председател на Технически комитет

Всеки БИС/ТК се ръководи от председател, който се подпомага от секретариат.

Предложение за избор на председател на Технически комитет се прави от представители на членовете на БИС в съответния БИС/ТК.

Председателят на БИС/ТК трябва да притежава ръководни умения, да бъде личност с доказани професионални качества и авторитет в съответната област. Той може и да не е представител на организация - член на БИС, но да има опит в областта на стандартизацията.

Председателят на БИС/ТК трябва да бъде запознат със Закона за националната стандартизация, Устава на БИС, Директивите на ISO/IEC, Вътрешния правилник на CEN/CENELEC и Правилата и процедурите за работа по националната стандартизация;

Председателят на БИС/ТК се избира от Техническият комитет с квалифицирано мнозинство от две трети от гласувалите на заседанието и се одобрява от съответния Технически съвет.

Допуска се, при невъзможност да присъства по обективни причини, даден представител на член на БИС/ТК да гласува по кореспондентски път, при условие, че номинацията/ите за избор е направена предварително и е обявена на членовете на БИС/ТК и че заседанието има кворум без да се брои присъствие на този член.

Мандатът на председател на Технически комитет е за срок от 3 (три) години без ограничение на броя на мандатите.

Председателят на даден БИС/ТК може да бъде сменен преди изтичане на неговия мандат в следните случаи:

- по собствено желание;
- по предложение, внесено от не по-малко от 51 % от членовете на съответния БИС/ТК.

Решение за смяна на председател на БИС/ТК се взема с квалифицирано мнозинство от две трети от гласувалите.

Председателят на БИС/ТК:

- ръководи работата на Техническия комитет в съответствие с принципите на прозрачност, равнопоставеност и безпристрастност;
- ръководи дискусиите за постигане на консенсус при спазване на определените срокове;
- организира заедно със секретаря работата на Техническия комитет и определя дневния ред на срещите на Техническия комитет;
- разработва съвместно със секретаря бизнес плана и работната програма на Техническия комитет;
- формулира решенията на БИС/ТК;
- представлява съответния БИС/ТК и осъществява връзките с други БИС/ТК.

Председателят на БИС/ТК ръководи дейността на Техническия комитет независимо и безпристрастно от интересите на организацията, която го е номинирала, както и от други корпоративни интереси. Веднъж избран, председателят престава да представлява конкретна организация.

Когато при дискутирането на даден въпрос председателят има персонален или корпоративен интерес, той трябва да декларира това. В случай че председателят желае да изрази гледната си точка по такъв въпрос, той трябва да напусне председателското място и секретарят да влезе в ролята на председател.

4.3.6 Секретариат на Технически комитет

4.3.6.1 Организацията на работата в даден БИС/ТК се извършва от секретар (секретариат). Секретариатите на БИС/ТК се поддържат от администрацията на БИС. Изпълнителният директор определя със заповед служител(и) от администрацията на БИС за секретар (секретариат).

4.3.6.2 При определени условия секретариат на даден БИС/ТК може да бъде изнесен извън администрацията на БИС и да се поддържа от организация - член на БИС.

Когато организация - член на БИС, желае да поддържа секретариат на БИС/ТК, тя трябва да направи писмено предложение до изпълнителния директор на БИС. Организацията трябва да приложи към предложението необходимите доказателства за своята компетентност.

Условията, при които на дадена организация - член на БИС, се възлага да поддържа секретариат на БИС/ТК, трябва да бъдат предмет на споразумение (на базата на писмен договор) най-малко при следните условия:

- организацията домакин трябва да представи доказателство, че представлява широк кръг интереси (например браншова организация, научна организация, министерство и т.н.)
- организацията домакин трябва да докаже необходимата техническа възможност за организиране и водене на секретариат (включително персонал и съвременни технически средства за разпространение на кореспонденция и документация в съответствие с изградената национална стандартизационна система);
- организацията трябва да представи кандидатура за секретар на Техническия комитет с доказан опит и познания в областта на стандартизацията, която да бъде одобрена от съответния Технически съвет.

Изпълнителният директор на БИС определя със заповед отговорен специалист (служител от администрацията на БИС), който да координира и контролира работата на Техническия комитет.

Администрацията на БИС носи отговорност за ефикасната и безпристрастна работа на изнесенния секретариат.

Отговорният специалист трябва да получава цялата документация и кореспонденция, свързана с дейността на Техническия комитет с цел извършване на необходимите дейности в БИС и за осъществяване на контрол по спазването на правилата и процедурите. В случай на установяване на несъответствие с изискванията той трябва да обсъди проблема със секретаря на Техническия комитет и да докладва на изпълнителния директор на БИС с цел предприемане на необходимите действия.

Решение за възлагане поддържането на секретариат на БИС/ТК и за местонахождението му се взема от съответния Технически съвет след представяне на обоснован доклад от изпълнителния директор.

В случаите, когато няколко организации - членове на БИС, са направили предложение за поддържане на секретариат на даден БИС/ТК, съответният Технически съвет взема решение за подходящата кандидатура.

Решението на Техническия съвет може да бъде обжалвано пред Управителния съвет от организацията заявител.

4.3.6.3 Отговорности на секретаря на БИС/ТК

Секретарят на БИС/ТК е отговорен за организиране на дейността на Техническия комитет в съответствие с *Правилата за работа по национална стандартизация*.

Секретарят на БИС/ТК:

- разработва съвместно с председателя бизнес плана и работната програма на БИС/ТК;
- координира изпълнението на работната програма на БИС/ТК, включително работата на целевите работни групи;
- поддържа актуална информация за дейността на БИС/ТК и за изпълнението на работната програма, като попълва своевременно данните в информационната система на БИС;
- осигурява чрез информационната система на БИС данните и материалите, необходими за автоматизирано генериране на текстовете на проектите за стандарти и на стандартите за издаване;
- организира преразглеждането на българските стандарти от областта на съответния БИС/ТК, като се съобразява с петгодишния срок за периодичен преглед с цел поддържане на актуалността на фонда от стандарти;
- организира дейността на БИС/ТК, свързана с участието му в работата на техническите комитети на европейските и международните организации по стандартизация, на които е огледален;
- информира участниците в БИС/ТК за състоянието и хода на проектите и новите работни теми на съответните Техническите комитети на европейски и международни организации по стандартизация;
- предоставя информация за проектите на български стандарти на етап „обществено допитване“ за публикуване в *Официалния бюлетин на БИС* и на интернет страницата на БИС;
- предоставя проектите на стандарти (разработвани на национално, европейско и международно ниво) за разпространение на членовете на съответния БИС/ТК и на всички заинтересовани (включително МСП) съответно за становище и гласуване съгласно *Процедурата за достъп до информацията в БИС*;
- обобщава получените становища по проектите на национални стандарти за „обществено допитване“ и ги предоставя за обсъждане и вземане на решения от БИС/ТК;
- обобщава получените становища по проектите за европейски и международни стандарти и ги предоставя за формиране на националното становище;
- изпраща в секретариатите на огледалните Технически комитети на европейско/международно ниво становища по работни документи и стандарти на етапи преди етап 40 (когато има такива);
- подготвя провеждането на заседания на Техническия комитет, като уточнява с председателя дневния ред и го изпраща на членовете заедно с документите по дневния ред, записва решенията и подготвя протоколите от заседанията;
- съдейства на председателя за подготовка на работната програма и докладите за дейността на БИС/ТК;
- съхранява документацията на БИС/ТК;
- може да участва в целеви работни групи за разработване и превод на стандарти.

4.3.7 Функциониране на БИС/ТК

4.3.7.1 Дейности и задачи

БИС/ТК функционира в областта, за която е създаден, при спазване на принципите за прозрачност, равнопоставеност и безпристрастност, като извършва следните дейности:

- разработва и приема бизнес план и работна програма;
- създава постоянни работни групи, когато е необходимо;
- прави предложения за разработване на нови български стандарти и изменения или отмяна на съществуващи български стандарти;
- обсъжда направени предложения за разработване на нови български стандарти и изменения или отмяна на съществуващи български стандарти;
- създава целеви работни групи за изпълнение на конкретни задачи;
- организира разработването на проекти на български стандарти и стандартизационни документи на национално ниво и ги представя в БИС за публикуване за обществено допитване;
- обсъжда и приема проектите на българските стандарти;
- извършва периодичен преглед на националните стандарти;
- прави предложения за промяна на обхвата на БИС/ТК с области на европейски и международни технически комитети или с области на национално ниво;
- участва в разработването на европейските и международните стандарти в съответната област съгласно Вътрешния правилник на CEN/CENELEC и Директивите на ISO/IEC, в т.ч.:
  - подготвя националното становище по проекти на европейски и международни стандарти и документи на ниво „Нова работна тема“, на ниво „Проект на Технически комитет (ISO/CD)“ на етап „Обществено допитване“ и на етап „Официално гласуване“,
  - номинира експерти за участие в работни групи на европейските и международните организации по стандартизация,
  - номинира делегати за участие в пленарните заседания на европейските и международните Технически комитети, на които е огледален);
- взема решения за начина на въвеждане на европейските и международните стандарти;
- приема преводите на български език на европейски и международни стандарти и проекти;
- взема решение за провеждане на европейски и международни срещи под домакинството на БИС, когато има проявен интерес и активност в дадената област и при наличие на финансови средства;
- изпълнява други задачи, възложени от съответния Технически съвет.

Финансирането на дейностите, извършвани от БИС/ТК, се урежда в Правилата за финансиране на дейността на Техническите комитети.

4.3.7.2 Бизнес план на БИС/ТК

Всеки БИС/ТК при създаването си приема и поддържа бизнес план. В бизнес плана трябва да бъде обоснована необходимостта за функционирането на даден БИС/ТК и трябва да включва:

- наименованието на съответния Технически комитет и неговата област на дейност (включително на кои европейски и/или международни Технически комитети е огледален, както и връзка с други БИС/ТК);
- наличие на заинтересовани органи и организации от стандартизацията в дадената област;
- оценка на бизнес средата;
- целите, които трябва да се постигнат;
- работна програма или приоритети за работата на съответния БИС/ТК;
- наличие на човешки и финансови ресурси за изпълнение на дейността.

Бизнес планът се приема от БИС/ТК и се одобрява от съответния Технически съвет при създаването на нов БИС/ТК или при реструктуриране на съществуващ БИС/ТК.

Бизнес планът се преразглежда един път годишно на пленарна среща на БИС/ТК. Прегледът може да доведе до потвърждаване на бизнес плана или до неговото актуализиране или промяна.

4.3.8 Заседания на БИС/ТК

Препоръчва се, доколкото е възможно, работата на Техническите комитети да се извършва по кореспондентски път.

Най-малко един път в годината се провеждат пленарни заседания на Техническите комитети. На тези заседания се приемат бизнес план, нови теми за работната програма, отчет за изпълнение на работната програма и се потвърждават решенията, взети по кореспондентски път.

Работни заседания на Технически комитет се свикват по предложение на председателя на БИС/ТК, когато по проекти на стандарти са получени противоречиви становища по съществени въпроси и когато е необходимо обсъждане за формулиране на национално становище по проекти на европейски и международни стандарти, за преводи на европейски и международни стандарти или по други въпроси.

Заседанията на БИС/ТК се ръководят от председателя му, а при негово отсъствие от упълномощен от него заместник.

Дадено заседание на БИС/ТК се счита за редовно, когато присъстват не по-малко от 50 % от упълномощените представители на членовете на БИС. В заседанията при необходимост могат да участват и експерти, предложени от упълномощените представители, но без право на глас при вземане на решения чрез гласуване.

В дадено заседание могат да присъстват не повече от трима делегати (един представител с право на глас и двама експерти) от един член на БИС. При получаване на покана за заседание упълномощените представители на членовете на БИС трябва да уведомят секретаря дали ще участват в заседанието, както и да съобщят броя на участниците от страна на организацията, която представляват.

В дадено заседание на БИС/ТК може да участва, като наблюдател по конкретна тема, по един представител на МСП, без право да участват в гласуване.

По покана на БИС/ТК, в дадено заседание могат да участват и организации от социалната сфера, потребителски и екологични организации, и др. партньори, които могат да дават становища по разглежданите въпроси, без право да участват в гласуване.

Когато по уважителни причини представител на член на БИС не може да участва на дадено заседание на БИС/ТК, организацията член може да изрази становището си по разглежданите въпроси писмено или да упълномощи негов компетентен заместник, на когото предоставя всички необходими материали, като предварително информира за това секретаря на БИС/ТК. Имената на заместниците се включват в протокола от конкретното заседание.

При отсъствие на упълномощен представител от дадена среща, той не може да изисква въпросите, които са били разглеждани, да бъдат възобновени на следващата среща.

След всяко заседание секретарят на БИС/ТК подготвя протокол и го изпраща на всички членове на БИС/ТК и на другите присъстващи.

Протоколът трябва да съдържа най-малко следното:

- дневен ред на заседанието;
- преглед на изпълнението на решенията на БИС/ТК от предишното заседание;
- одобряване на решенията, приети по кореспондентски път;
- решения, приети на съответното заседание на БИС/ТК;
- други коментари или предложения на членовете на БИС/ТК;
- списък с подписите на всички присъствали.

4.3.9 Решения на БИС/ТК

Решение за приемане на проект на стандарт, разработен на национално ниво, за отмяна, продължаване на действието или изменение на стандарт вследствие на периодичен преглед, за приемане на превод на стандарт, както и за националното становище по техническото съдържание на проект за европейски или международен стандарт, се взема от членовете на БИС/ТК на принципа на консенсус. При невъзможност да бъде постигнат консенсус решенията се вземат чрез гласуване с мнозинство от две трети от гласувалите.

Решенията за приемане на нови работни теми на етап 10.99 се вземат с обикновено мнозинство.

Решенията по организационни въпроси се вземат с обикновено мнозинство, с изключение на избор на председател, който се избира с мнозинство от две трети от гласувалите.

Когато решенията са взети по кореспондентски път, те трябва да бъдат потвърдени на първото следващо заседание и вписани в протокола.

4.3.10 Докладване

С цел постигане на по-добра координация и информираност между техническите органи на БИС всеки Технически комитет представя доклад пред съответния Технически съвет за изпълнение на работната си програма.

Представянето на тези доклади трябва да бъде най-малко един път годишно или по-често по решение на съответния Технически съвет или на изпълнителния директор.

4.4 Проектни комитети

Проектните комитети (БИС/ПК) са работни органи, които се създават от БИС с цел изпълнение на специфични краткосрочни задачи, предимно в нови области на стандартизацията, когато се предвижда да бъдат разработени един или малък брой документи на национално ниво или когато има интерес от активно участие в работата на Проектен комитет на европейско и/или международно ниво.

БИС/ПК са съставени от членове на БИС, секретар и председател. Секретариатът на БИС/ПК се поддържа от БИС. Секретарят е експерт от БИС, определен със заповед на изпълнителния директор.

Проектните комитети се създават с решение на съответния Технически съвет, който одобрява неговото наименование, област на дейност, председател и местонахождение на секретариата.

Проектните комитети се номерират и вписват в регистъра на Техническите комитети по реда на номерацията на Техническите комитети.

По всички въпроси, свързани със създаването на Проектен комитет, организацията на работа и изпълнението на конкретната задача(и) условията са същите, както за Технически комитет.

ЗАБЕЛЕЖКА: Навсякъде в текста при споменаване на БИС/ТК трябва да се подразбира и БИС/ПК, ако това не е упоменато специално.

След завършване на конкретната задача(и) БИС/ПК се закрива с решение на съответния БИС/ТС.

След закриване на БИС/ПК, поддържането на стандарта(ите) от областта, включително периодичен преглед е на отговорността на секретаря.

4.5 Работни групи

4.5.1 Постоянни работни групи

Когато даден БИС/ТК обхваща широка област, позволяваща подразделянето ѝ на подобласти, могат да се създават постоянни работни групи (ТК/ПРГ) за съответните подобласти, в които участват съответните представители на членовете от БИС/ТК.

Наименованието, областта на дейност на ТК/ПРГ, нейният състав и ръководител се одобряват от съответния БИС/ТК. Създадените постоянни работни групи се вписват в регистъра на БИС/ТК и се обявяват в *Официалния бюлетин на БИС* и на интернет страницата на БИС.

Работата на ТК/ПРГ се организира от секретаря на Техническия комитет.

Заседанията се организират от ръководителя на постоянната работна група с помощта на секретаря на БИС/ТК съгласно т. 4.3.8.

Ръководителят на постоянната работна група докладва за изпълнението на задачите пред БИС/ТК, който я е създал.

Решенията по всички стандартизационни и организационни въпроси се вземат от съответния БИС/ТК.

4.5.2 Целеви работни групи

Работата по разработването на стандартите се извършва от целеви работни групи (ЦРГ) от експерти, които се създават към БИС/ТК, БИС/ПК или БИС/ТС. Целевите работни групи се създават за:

- разработване на бизнес план;
- разработване на проекти на стандарти на национално ниво или изменение на съществуващи стандарти;
- подготовка на преводи на български език на европейски или международни стандарти и проекти;
- изготвяне на предложения за включването на нови работни теми в работните програми на Техническите комитети на европейските и международните организации по стандартизация, на които БИС/ТК е огледален;
- формулиране и подготовка на текстове на национално становище по проекти на европейски или международни стандарти (на етап обществено допитване и на етап официално гласуване);
- периодичен преглед на национални стандарти в съответната област.

В състава на целевите работни групи могат да участват експерти, предложени от организации - членове на БИС, от съответния БИС/ТК или определени от БИС. Те трябва да бъдат независими и да работят само в качеството си на експерти, отчитайки националните интереси. Препоръчва се в дадена ЦРГ да участват експерти от различни организации, от различни групи заинтересовани с оглед балансирано представяне и отчитане на различни мнения при разработването на стандартите и другите документи. Организацията, от която са експертите, трябва да бъдат идентифицирани, но експертите не ги представляват. При необходимост от участие на експерти със специфична компетентност в целевите работни групи могат да бъдат поканени независими експерти.

ЗАБЕЛЕЖКА: Изискването за балансирано участие на експерти в целевите работни групи не се отнася за целеви работни групи, създадени за превод на стандарти.

Експертите обикновено не могат да бъдат замествани. Заместване се допуска в изключителни случаи само от експерти със същата компетентност.

В работата на ЦРГ по специфични теми могат да вземат участие като наблюдатели експерти от МСП, както и организации от социалната сфера, екологични и потребителски организации.

Съставът на всяка ЦРГ и нейният ръководител се определят с решение на съответния БИС/ТК, БИС/ПК или БИС/ТС. Членовете на целевите работни групи трябва да бъдат лица с доказан професионален опит и с доказан опит при разработване/превод на стандарти в съответната област. В състава на всяка целева работна група могат да бъдат включени експерти с опит в редактиране (включително стандартизационна редакция) на стандарти в съответната област.

Ръководителят на ЦРГ носи отговорност за цялостното изпълнение на задачата - гарантира отразяването на различните гледни точки по техническото съдържание на стандартите, ръководи обсъждането и подпомага постигането на консенсус заедно с председателя на БИС/ТК или БИС/ТС, както и за спазването на сроковете и оформянето на проектите за стандарти.

В процеса на своята работа участниците в целевите работни групи трябва да спазват съответните изисквания на *Правилата за работа по националната стандартизация. Част 3.*

Секретарят на БИС/ТК координира и подпомага работата на целевите работни групи към БИС/ТК или ТК/ПРГ.

4.5.3 Експертни работни групи

Експертните работни групи (БИС/ЕРГ) се създават към Техническите съвети по стандартизация при временно преустановяване на дейността на БИС/ТК поради недостатъчен брой членове и в областта има национален интерес - има заинтересовани, има национални стандарти, има европейски и/или международни Технически комитети (CEN/CLC/TC и/или ISO/IEC/TC).

Техническите съвети одобряват наименованието, областта на дейност, състава на ЕРГ и вземат решенията, свързани с дейността на ЕРГ.

Експертните работни групи се вписват в регистъра на БИС/ТК и се обявяват в *Официалния бюлетин на БИС* и на интернет страницата на БИС.

Организирането и координирането на дейността на ЕРГ се извършва от секретар, който се определя със заповед на изпълнителния директор.

В състава на ЕРГ, по покана на БИС, се канят компетентни експерти, номинирани от организации и фирми, които имат интерес към областта на дейност по стандартизация на ЕРГ, с цел възстановяване дейността на временно закрития БИС/ТК.

Организациите, от които са експертите, трябва да бъдат идентифицирани, но експертите не ги представляват. В ЕРГ експертите работят с експертните си качества, като отчитат националните интереси. Препоръчва се в дадена БИС/ЕРГ да участват експерти от различни организации от различни групи заинтересовани.

Експертните работни групи могат:

- а) да дават експертни становища по проекти на европейски и международни стандарти;
- б) да участват в разработването на национални стандарти от своята област, възложени им от съответния Технически съвет;
- в) да участват в разработването на проекти на стандарти на европейско и международно ниво с експерти, определени от съответния Технически съвет;
- г) да участват в работни групи за превод на български език на европейски или международни стандарти;
- д) да участват в периодичен преглед на стандарти в съответната област.

В процеса на своята работа членовете на ЕРГ трябва да спазват правилата и процедурите за работа по стандартизация.

ЕРГ работят, доколкото е възможно, по кореспондентски път. Работни срещи се организират при необходимост от секретаря.

ЕРГ докладват на съответния Технически съвет по всички въпроси за своята дейност в съответствие с компетенциите им по точки от а) до д).

Решение за закриване или реструктуриране на дадена ЕРГ се взема от съответния Технически съвет при промяна на условията - наличие на достатъчно членове за сформирание на БИС/ТК или когато ЕРГ престане да изпълнява условията за функциониране, или при изчерпване на дейността в съответната област и др.

ЗАБЕЛЕЖКА: Създадените БИС/ЕРГ по реда на предишните издания на Правилата за работа по националната стандартизация, част 2, функционират до изчерпване на дейността в съответната област.

След закриване на ЕРГ поддържането на стандартите от съответната област, включително провеждане на периодичен преглед, е на отговорността на секретаря.

4.6 Области на стандартизация, за които няма създадени технически работни органи на БИС

Областите на стандартизацията, в които има национални стандарти и/или има създадени работни органи на CEN/CENELEC и/или ISO/IEC, но за които няма условия за създаване на технически работни органи на БИС (БИС/ТК, БИС/ПК или БИС/ЕРГ), се определят с решение на Техническите съвети, по предложение на изпълнителния директор.

Изпълнителният директор предлага на Техническите съвети наименованията на областите на стандартизация. Всяка област може да включва няколко различни подобласти. Областите на БИС/ТК-0 се групират в подсектори с означение БИС/ТК-0/ПС.

БИС/ТК-0/ПС, се вписват в регистъра на Техническите комитети по отделен ред на номерацията и се обявяват в *Официалния бюлетин на БИС* и на интернет страницата на БИС.

За всеки БИС/ТК-0/ПС със заповед на изпълнителния директор се определя отговорен специалист от БИС.

Отговорният специалист има за задача да организира дейностите на национално ниво на всички етапи по разработването на проектите на европейски и/или международни стандарти, по гласуване и въвеждане на стандартите, по поддържане актуалността на фонда от национални стандарти чрез провеждане на периодичен преглед, както и по попълване на данните в информационната система на БИС.

При идентифициран интерес за определени теми отговорният специалист може :

- да организира проучване на мненията на национално ниво и да подготвя национално становище с помощта на компетентни експерти, което предлага чрез изпълнителния директор за одобряване от съответния БИС/ТС;
- да прави предложения чрез изпълнителния директор до съответния БИС/ТС за превод на европейски/международни стандарти;
- да прави предложения чрез изпълнителния директор до съответния БИС/ТС за създаване на БИС/ТК или БИС/ПК, когато има условия за това.

Решенията, свързани с всички дейности в областите, се вземат от съответния БИС/ТС.

5 Работна програма по стандартизация на БИС

Работната програма на БИС се състои от темите от работните програми на БИС/ТК и от темите, които се разработват под отговорността на БИС/ТС.

Всеки БИС/ТК съставя своя работна програма, която се приема поне веднъж годишно на пленарно заседание.

Работната програма на БИС се одобрява от съответния Технически съвет.

Работната програма на БИС е отворена. Нови работни теми могат да бъдат включвани в течение на годината след оценяване на предложенията съгласно т.б.1.2 и одобряване от съответния Технически съвет.

Работната програма на БИС включва:

- теми за разработване, преработване или изменение на български стандарти на национално ниво;
- теми за разработване на европейските стандарти по програмите на CEN/CENELEC;
- теми за разработване на международни стандарти по програмите на Техническите комитети на ISO/IEC.
- теми за въвеждане на международни и европейски стандарти чрез превод на български език;

Работната програма трябва да съдържа най-малко:

- работен номер на темата (само за български стандарти на национално ниво);
- наименование на темата и номер на стандарт;
- връзка с международен стандарт (ако има такъв), който се използва за база;
- срокове за изпълнение на отделните етапи.

Съгласно Споразумението за технически пречки в търговията на Световната търговска организация WTO/TBT – Приложение 3 и Регламент (ЕС) 1025/2012 на Европейската комисия БИС публикува работната си програма веднъж на шест месеца на интернет страницата на БИС, както и съобщение за наличието на работната програма в *Официалния бюлетин на БИС*.

Не по-късно от датата на публикуването на работната си програма БИС уведомява за нейното наличие другите национални органи по стандартизация - членове на CEN/CENELEC, чрез нотификация в CCMC и в Европейската комисия и членовете на WTO чрез нотификация в Информационния център на ISO/IEC в Женева.

6 Разработване на български стандарти на национално ниво

Основните етапи в процеса на разработване на български стандарти на национално ниво са следните:

- а) предложение за нова работна тема
- б) разработване на проект на стандарт
- в) обществено допитване
- г) одобряване

- д) публикуване
- е) периодичен преглед

Кодовете на етапите за разработване на български стандарти на национално ниво, които съответстват на международния код на етапите за разработване на стандарти, са съгласно приложение В.

6.1 Предложение за нова работна тема

6.1.1 Подаване на предложение

Предложение за разработване на нов български стандарт на национално ниво или за изменение на действащ български стандарт може да бъде направено от БИС/ТК, БИС/ПК, БИС/ТС, членове на БИС, органи на изпълнителната власт, както и от всички други заинтересовани, включително МСП.

Всяко предложение, дадено в подходяща форма, трябва да бъде обосновано относно необходимостта от разработване на стандарт за дадения обект, което да съдържа:

- наименование и област на приложение на стандарта;
- вид на предлагания стандарт, например спецификация, метод за изпитване, ръководство за добра практика и други;
- описание на структурата на стандарта и/или отделните му части;
- връзка с други стандарти/изходни документи;
- връзка със законодателството;
- целите, които ще се постигнат с разработването на стандарта (подпомагане на производството и/или търговията, осигуряване на безопасност и защита на потребителите, защита на околната среда, използване в договори за доставка, в т.ч. обществените поръчки, за целите на оценяване на съответствието и др.);
- наличие на заинтересовани.

Предложението може да бъде придружено от предварителен проект или да бъде посочен изходен документ(и), който да служи за основа при разработване на проекта.

Предложенията за разработване на български стандарти трябва да бъдат съобразени със споразумението на CEN/CENELEC за „спиране на действията“ (standstill), съгласно което членовете на CEN/CENELEC не трябва да предприемат никакви действия по разработване или преработване на национален стандарт, когато за същия обект на стандартизация има европейски стандарт или проект за европейски стандарт и е обявена процедура за „спиране на действията“.

С оглед хармонизация и избягване на дублиране или припокриване на работата в глобален план в съответствие с Приложение 3 на WTO/TBT *Кодекс за добра практика за разработване, одобряване и прилагане на стандартите* при предлагане на нови теми за разработване на български стандарти трябва да бъде взето под внимание съществуването на съответни международни стандарти с оглед тяхното използване, изцяло или частично, като база за български стандарт или за идентичното им въвеждане, освен ако тези стандарти са неподходящи.

Всяко предложение за нова работна тема се регистрира в информационната система на БИС, като му се дава работен номер (етап 00.00).

6.1.2 Оценяване и приемане на предложението

Предложенията се правят до изпълнителния директор в подходяща форма, определена в процедура на БИС за работа по националната стандартизация.

6.1.2.1 Когато предложението попада в областта на стандартизация на активен БИС/ТК, изпълнителният директор го предоставя на този БИС/ТК за оценяване и приемане (етап 10.20).

Предложението се обявява на интернет страницата на БИС с възможност за изразяване на мнения от всички заинтересовани.

Оценяването трябва да става въз основа на следните критерии:

- а) необходимост от подкрепа на законодателството и/или осигуряване на презумпция за съответствие с нормативни актове (на разработването на такива стандарти се дава приоритет);

- б) потенциално влияние върху конкурентоспособността на вътрешния и външния пазар;
- в) защита на здравето и безопасността или защита на околната среда;
- г) широко общо приложение (например терминологични и други стандарти);
- д) наличие на организации, които желаят да вземат участие с експерти при разработване на стандарта (не по-малко от три);
- е) финансово осигуряване.

Предложението може да отговаря на един или на няколко от критериите по т. а), б), в) и г), а критериите д) и е) са задължителни.

При оценяването на предложението трябва да се вземат под внимание и изискванията на предпоследните два абзаца на т. 6.1.1.

Решението за приемане (етап 10.99) на предложението от БИС/ТК се взема с обикновено мнозинство, когато са изпълнени критериите, посочени по-горе, и по реда на т. 4.3.9 от настоящите правила, като се вземат под внимание получените мнения от заинтересовани страни и МСП. За неприетите мнения на заинтересованите страни БИС/ТК трябва да даде мотиви.

Решението трябва да включва работно наименование и обект и област на приложение на новата тема, имената на членовете и ръководителя на целевата работната група, сроковете за завършване на етапите разработване, обществено допитване, приемане от БИС/ТК и публикуване на стандарта.

Всяко прието предложение се одобрява от БИС/ТС за включване в работната програма на БИС (етап 20.00).

В случай на отказ за приемане на предложението (етап 10.98) БИС/ТК уведомява, чрез изпълнителния директор, вносителя на предложението, като представя мотиви за отказа.

6.1.2.2 Когато предложението не попада в областта на активен БИС/ТК, изпълнителният директор го внася в съответния БИС/ТС за оценяване и приемане и обявяване на интернет страницата на БИС с възможност за изразяване на мнения от всички заинтересовани.

На базата на получените мнения предложението се оценява по критериите в т. 6.1.2.1 и се приема с решение от съответния БИС/ТС (етап 00.99).

В случай на отказ за приемане на предложението (етап 00.98) БИС/ТС уведомява, чрез изпълнителния директор, вносителя на предложението, като представя мотиви за отказа.

С решението за приемане на предложението БИС/ТС препоръчва на изпълнителния директор да стартира процедура за създаване на нов БИС/ТК, БИС/ПК или за разширяване на дейността на активен БИС/ТК с близка тематика.

В случай на успешно завършена процедура БИС/ТС взема решение за създаване на нов БИС/ТК, БИС/ПК или за разширяване на дейността на активен БИС/ТК.

С решението си БИС/ТС включва приетото предложение в работната програма на съответния БИС/ТК или БИС/ПК и в работната програма на БИС (етап 20.00).

В случай на неуспешно завършена процедура изпълнителният директор уведомява вносителя за невъзможността за изпълнение на предложението.

6.2 Разработване на проект на български стандарт на национално ниво

6.2.1 Обявяване на начало на работа по нова работна тема

Съобщение за започване на работа по нова работна тема или за преработване на съществуващ български стандарт на национално ниво се публикува в *Официалния бюлетин на БИС* и на интернет страницата на БИС.

За започването на работата по нова работна тема или по преработване на съществуващ стандарт трябва да бъде уведомен (нотифициран) ССМС в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 1025/2012. Нова работна тема в електротехническата област трябва допълнително да бъде нотифицирана в CENELEC съгласно процедура Vilamouga.

6.2.2 Разработване на работен проект на национален стандарт

За всяка тема, включена в работната програма на БИС/ТК, БИС/ПК или БИС/ЕРГ, се разработва работен проект на стандарт от специално създадена целева работна група (етап 20.20).

При разработването на проекта се използват всички налични данни и опит в дадената област. В специфични случаи може да се наложи извършване на проучвания и изследвания с цел набиране на необходими допълнителни данни за подобряване съдържанието на стандарта.

При разработването на проекти на български стандарти трябва да се избягва включване на разработки, които са обект на патент (виж *Правила за работа по националната стандартизация. Част 1*).

Целевите работни групи трябва да се съобразяват с етапите и сроковете в работната програма по стандартизация. Съдържанието, структурата и оформянето на проектите на стандарти трябва да бъдат в съответствие с изискванията на *Правилата за работа по националната стандартизация. Част 3. Структура, съдържание и оформяне на стандартите*.

В етапа на разработването трябва да бъдат взети предвид различните интереси с цел постигане на приемливо за всички заинтересовани лица решение.

Текстът на работния проект, приет от работната група, се представя от нейния ръководител на съответния БИС/ТК или БИС/ТС за следващи действия.

6.2.3 Проект на ниво комитет

Председателят на Техническия комитет, след консултация със секретаря, взема решение за внасяне на проекта за обсъждане и гласуване в техническия комитет на принципа на консенсус (етап 30.00 до 30.99).

Съгласно този принцип трябва да бъде направено всичко възможно за постигане на единодушно съгласие по проекта за представяне на „обществено допитване“. Ако не е възможно единодушие, председателят трябва да се стреми към постигане на консенсус. Председателят на техническия комитет е отговорен за оценяване дали е постигнат консенсус или има настоятелно поддържани противни мнения.

Ако въпреки всички усилия не може да бъде постигнат консенсус или в случай на колебание, решение за приемане може да бъде взето с мнозинство от две трети от членовете на БИС/ТК, като надлежно се записват всички възможни възражения от страна на членовете на БИС/ТК и/или участващите МСП и други партньори. Тълкуване на принципа на консенсус е дадено в *Правилата за работа по национална стандартизация, Част 1*.

Страните, изразяващи „настоятелно поддържани възражения“, имат право да използват механизма на обжалване съгласно *Правилата за работа по национална стандартизация. Част 1*.

Пълният текст на проекта, приет от БИС/ТК, трябва да бъде подложен на техническа редакция от компетентни експерти за съответствие с *Правила за работа по национална стандартизация. Част 3*. Препоръчва се техническите редактори да бъдат включени в процеса на разработване на стандартите на възможно най-ранен етап с цел да се избегнат трудности и забавяне на етапа на подготовката за издаване.

Текстът на всеки проект на български стандарт, приет на ниво комитет и представен за обществено допитване, трябва да бъде такъв, че ако не се получат никакви забележки, да може да се пристъпи към издаването му без основна редакция, т.е. той трябва да отговаря на изискванията, определени в *Правилата за работа по националната стандартизация. Част 3*. Това е обща отговорност на БИС/ТК, БИС/ПК или БИС/ТС и на редакторския екип.

След отразяване на редакционните промени текстът на проекта се подписва от секретаря и от председателя на БИС/ТК или БИС/ТС и се представя в отдел „Издателска дейност“ за регистриране (етап 40.00), като се дава номер на стандарта.

6.3 Обществено допитване на проекти на български стандарти

Основен и задължителен етап при разработването на стандарт е разпространяването на проекта на стандарт за обществено допитване.

Етапът „обществено допитване“ се основава на следните принципи:

- а) осигуряване на достъпност до проекта на всички заинтересовани;
- б) еднократно прилагане на процедурата за обществено допитване, по възможност;

- в) предоставяне за обществено допитване на предложенията за промени в техническото съдържание преди преработването на съществуващ български национален стандарт или преди неговата промяна;
- г) разглеждане и обсъждане на всички получени становища.

6.3.1 Разпространение на проекти на стандарти за обществено допитване

Информация за проектите на български стандарти, предложени за обществено допитване, се обявява в *Официалния бюлетин на БИС* и на интернет страницата на БИС (етап 40.20). Съобщението трябва да бъде придружено с обяснителен текст относно обекта на стандарта, както и важни факти, полезни за даване на становища.

Ако за даден проект за български стандарт БИС не е уведомял (нотифицирал) ССМС на CEN/CENELEC на етап "обявяване на начало на работа по нова работна тема", това трябва да бъде направено при започване на процедура по "общественото допитване" в съответствие с правилата на тези организации и *Процедурата на БИС за осигуряване на информация в областта на стандартизацията* не по-късно от датата на обявяването за обществено допитване.

Проектите на български стандарти за обществено допитване са достъпни за запознаване и даване на становища от всички заинтересовани, включително от МСП, и от заинтересовани от страни-членки на EU и WTO.

БИС осигурява достъп до текстовете на проектите на български стандарти за обществено допитване на национално ниво съгласно *Процедурата за достъп до информацията в БИС*.

БИС изпраща текстовете на конкретни проекти на български стандарти за обществено допитване на заинтересовани от страни-членки на EU и на WTO най-малко в електронен формат при поискване от тяхна страна.

6.3.2 Представяне и преглед на становищата

Заинтересованите от конкретен проект на български стандарт трябва да представят становищата си в БИС писмено в срок, не по-малък от два месеца след датата на обявяването за обществено допитване. По изключение БИС може да определи по-кратък срок, но не по-малко от 30 дни (етап 40.60). Членовете на съответния БИС/ТК могат да не дават становища по проектите за обществено допитване, които са приети от тях на етап "проект на ниво комитет".

БИС/ТК, БИС/ПК или БИС/ТС разглежда и обсъжда всички становища по проект на български стандарт, получени в определения срок. Коментарите и становищата могат да бъдат приети или отхвърлени, като се дадат мотиви за отхвърлянето.

БИС уведомява авторите на становищата (от национално, международно или европейско ниво) относно решенията на БИС/ТК или БИС/ТС за приемане или отхвърляне на всяко тяхно предложение.

6.4 Приемане на окончателен проект на стандарт

Окончателният проект на български стандарт, в който са отразени всички приемливи предложения, се приема с мнозинство от две трети от БИС/ТК или БИС/ТС (етап 50.99) чрез гласуване по кореспондентски път или на заседание.

Когато в резултат на приетите коментари и забележки техническото съдържание или структурата на проекта за стандарт се променят значително, на целевата работна група се възлага да представи в секретариата на БИС/ТК или БИС/ТС преработен проект за повторно обществено допитване (етап 40.93).

Ако резултатите от общественото допитване по новия проект показват, че няма достатъчна подкрепа за публикуването му като национален стандарт, въпросът се отнася с доклад до съответния БИС/ТС. В доклада се посочват всички мотиви за съгласие и несъгласие и пречките за възможността да бъде публикуван стандарт. Техническият съвет взема решение дали работата да продължи с нови срокове, или да бъде публикуван друг стандартизационен документ (техническа спецификация, технически доклад и др.), или проектът да бъде спрян (етап 40.98).

Окончателният текст на приет от БИС/ТК проект на български стандарт се подписва от секретаря и от председателя на БИС/ТК или БИС/ТС и се представя в отдел "Издателска дейност". Подписите удостоверяват, че стандартът е разработен в съответствие с изискванията в *Правилата за работа по национална стандартизация. Част 3*, взети са под внимание всички становища на заинтересованите и текстът отразява коректно постигнатото съгласие по техническото съдържание на стандарта.

6.5 Одобряване на български стандарт за публикуване

6.5.1 Редактиране на проект на стандарт

Подготовката на стандарта за одобряване за публикуване се извършва от отдел "Издателска дейност" (етап 60.00).

Всеки проект на стандарт се подлага на техническа (включително стандартизационна), езикова и стилова редакция от компетентни редактори.

Техническата и стандартизационната редакция се извършват в процеса на разработването на проектите на стандарти съгласно т. 6.2.3. Редакторите проверяват текста на проекта на стандарт, за да се уверят, че смисълът и съдържанието на стандарта са представени ясно и недвусмислено, че е използвана приетата терминология, коректно е направено позоваване на други стандарти/документи, структурата и представянето на съдържанието (включително текстове, графики и таблици), граматичните форми са използвани съгласно установените правила и т.н. в съответствие с изискванията на *Правилата за работа по националната стандартизация. Част 3*.

Преди издаването на стандарта се извършва езикова и стилова редакция. Когато се налага уточняване или изясняване на текста, редакторите се консултират с ръководителя на ЦРГ или с друг експерт, участвал при разработването на стандарта. При редакцията не може да се прави промяна на техническото съдържание на стандарта без съгласуване със секретаря и/или председателя на БИС/ТК или БИС/ТС.

В случай на спор относно използваната терминология, непълноти или други непреодолими спорове въпросът се отнася до съответния БИС/ТС.

Окончателният текст на проекта се подписва от ръководителя на отдел "Издателска дейност".

6.5.2 Публикуване на български стандарт

Стандартът се одобрява за публикуване от изпълнителния директор на БИС, който с подписа си удостоверява, че всички процедури са изпълнени и потвърждава публикуването на стандарта (етап 60.60).

Публикуването и разпространяването на българските стандарти се извършва от БИС, който е отговорен за съблюдаване спазването на законовите изисквания за авторските права и експлоатационните права върху стандартите.

Публикуването на български стандарт, включително неговия номер и наименование, трябва да бъде обявено в *Официалния бюлетин на БИС*. Датата, от която стандартът влиза в сила, е датата на публикуване на *Официалния бюлетин на БИС*, в който той е обявен.

Информацията за публикуван български стандарт трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

6.6 Периодичен преглед на български стандарти

За да се гарантира актуалността на българските стандарти, те трябва да бъдат преразглеждани на всеки пет години (етап 90.20). Периодичният преглед на български стандарт се провежда под отговорността на БИС/ТК или БИС/ТС, който го е разработил.

Стандартите могат да бъдат преразглеждани и на по-ранен етап по предложение на заинтересовани при промяна в технология, материали или вследствие промяна в нормативни актове.

В резултат от преразглеждането на българските стандарти БИС/ТК или БИС/ТС взема решение за:

- потвърждаване действието на стандарта;
- внасяне на изменение в стандарта;
- преработване на стандарта;
- отмяна на стандарта.

При избора на една от тези възможности трябва да бъде направено всичко възможно за постигане на единодушно съгласие между членовете на БИС/ТК, участващите МСП и други партньори. Ако не е възможно единодушие, председателят трябва да положи всички усилия за постигане на консенсус. Ако въпреки всички усилия не може да бъде постигнат консенсус, решението може да бъде взето с мнозинство от две трети от членовете на БИС/ТК, като надлежно се записват всички възможни възражения от страна на членове на БИС/ТК и/или участващите МСП и/или партньорски организации.

Решенията, взети от Техническият комитет в резултат на периодичния преглед трябва да бъдат съобщени на членовете на техническия комитет с оглед предприемане на съответните последващи действия.

6.6.1 Изменение на български стандарт

Изменение на български стандарт се разработва при необходимост от промяна или допълване на съгласувани преди това технически условия. Изменение се разработва, одобрява и публикува по реда и правилата и процедурите за разработване, одобряване и публикуване на български стандарт (т. 6.1 до т. 6.5). В спешни случаи Техническият съвет може да съкрати сроковете за тези процедури.

Одобреният проект на изменение се публикува като ново (консолидирано) издание или като отделно издание, в зависимост от естеството на изменението. За предпочитане е да бъде издадено ново издание на стандарта. При консолидиране променените текстове се отбелязват по подходящ начин.

Не трябва да бъдат публикувани повече от три изменения на даден стандарт. Измененията трябва да бъдат номерирани според поредността на одобряването им, като след номера на стандарта се записва, "Изменение 1", "Изменение 2...".

Когато се отменя български стандарт, който има едно или повече изменения, издадени отделно, те се отменят заедно с него.

6.6.2 Поправка на български стандарт/документ

Поправка на стандарт, техническа спецификация или технически доклад се издава, за да коригира техническа грешка или неяснота, въведени по невнимание в изготвянето или отпечатването, които биха могли да доведат до неправилна или несигурна употреба на документа.

Не се издават поправки, за да се коригират грешките, за които може да се допусне, че нямат последствия при прилагането на документа, например незначителни печатни грешки.

Не се издават поправки за актуализиране на информация, която е станала неактуална след публикуването.

По принцип не се издава поправка за български стандарт, който е публикуван преди повече от три години.

Предполагаема техническа грешка, която значително променя заглавието или текста на стандарта, се съобщава на секретариата на съответния БИС/ТК или БИС/ТС. След потвърждение от страна на секретаря и председателя и, ако е необходимо след консултация с ръководителя на работната група и съответния работен орган, секретариатът представя в отдел „Издателска дейност“ предложение за корекция с обяснение за необходимостта от това.

Поправката на български стандарт трябва да бъде одобрена за публикуване от изпълнителния директор на БИС и да бъде обявена в *Официалния бюлетин на БИС*.

Информация за поправка на български стандарт трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

7 Разработване на български стандартизационни документи

7.1 Техническа спецификация на БИС

Техническата спецификация на БИС (СД БИС/ТС) е документ, съдържащ технически изисквания към продукт, процес или услуга, който не е възможно или не е необходимо да бъде приет като български стандарт.

СД БИС/ТС се разработва и приема от БИС/ТК в случаи на бързо развиващи се технологии в дадена област и/или когато не може да бъде постигнат консенсус за публикуването на конкретен стандарт с цел:

- публикуване на аспекти за даден обект, което може да подпомогне развитието на националната икономика;
- осигуряване на предписания за пазара или спецификации и съответни методи за изпитване;
- осигуряване на спецификации в експериментални условия и/или при развиващи се технологии.

СД БИС/ТС действат при следните условия:

- Технически спецификации на БИС могат да се конкурират (за един и същи обект може да има повече от една техническа спецификация, отнасящи се например за алтернативни методи за изпитване или за класове на даден продукт).
- Техническа спецификация на БИС не трябва да противоречи на български стандарт.
- Съществуваща техническа спецификация на БИС трябва да бъде отменена, ако впоследствие се публикува български стандарт със същия обект.

Разглежданата работна тема, която е включена в работната програма за български стандарти на национално ниво, може да бъде публикувана като техническа спецификация, когато при общественото допитване се установи, че няма достатъчна подкрепа за публикуване на документа като български стандарт.

Решение за разработване на СД БИС/ТС се взема от съответния БИС/ТС, ако няма български стандарт за същия обект.

Проект за СД БИС/ТС се разработва от ЦРГ по правилата за разработване на стандарти съгласно *Правилата за работа по националната стандартизация. Част 3.*

Текстът на проект на ниво комитет за СД БИС/ТС се съгласува и приема от членовете на БИС/ТК или БИС/ТС, които трябва да постигнат консенсус по съществените въпроси. При невъзможност да бъде постигнат консенсус текстът на проекта трябва да бъде приет чрез гласуване с мнозинство от две трети от гласувалите.

Проектът за СД БИС/ТС се подлага на редакция съгласно *Правилата за работа по националната стандартизация Част 3.*

СД БИС/ТС се одобрява за публикуване от изпълнителния директор на БИС.

БИС обявява за съществуването на СД БИС/ТС по същия начин, както за български стандарт на национално ниво.

СД БИС/ТС не се изменя, а се заменя с ново издание и с нова дата на издаване.

Преглед на техническата спецификация се прави от отговорния орган три години след публикуването. Целта е да бъдат преразгледани условията, в резултат на които е публикувана СД БИС/ТС, и ако е възможно, да бъде постигнат консенсус за публикуване на БДС, заменящ СД БИС/ТС. Други възможности са продължаване на действието за още три години или отмяна на СД БИС/ТС.

Максималната продължителност на действието на дадена техническа спецификация е шест години (т.е. един тригодишен период и едно тригодишно продължение).

Публикуването на техническа спецификация на БИС трябва да бъде обявено в *Официалния бюлетин на БИС.*

Информация за публикувана техническа спецификация на БИС трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

7.2 Технически доклад на БИС

Технически доклад на БИС (СД БИС/ТД) е информационен документ, предоставящ техническа информация, който не е подходящ за публикуване като БДС или като СД БИС/ТС.

СД БИС/ТД може да бъде създаден в случаите, когато е уместно или когато е наложително спешно предоставяне на информация на базата на събрани данни, различаващи се по вид от тези, които обикновено се публикуват в стандартите.

Решение за разработване на СД БИС/ТД се взема от съответния Технически съвет по предложение на БИС/ТК.

СД БИС/ТД се разработва и оформя съгласно *Правилата за работа по националната стандартизация, част 3*, доколкото това е възможно.

Текстът на проекта на ниво комитет за СД БИС/ТД се съгласува и приема от членовете на БИС/ТК или БИС/ТС, които трябва да постигнат консенсус по съществените въпроси. При невъзможност да бъде постигнат консенсус текстът на проекта трябва да бъде приет чрез гласуване с мнозинство от две трети от гласувалите.

Проектите за СД БИС/ТД се подлагат на редакция съгласно *Правилата за работа по националната стандартизация. Част 3.*

СД БИС/ТД се одобрява за публикуване от изпълнителния директор на БИС.

СД БИС/ТД не се изменя, а се заменя с ново издание със същия номер и с нова дата на издаване.

Продължителността на действие на СД БИС/ТД е неограничена, но се препоръчва периодично той да се подлага на преглед от отговорния работен орган, за да се поддържа неговата актуалност.

Публикуването на технически доклад на БИС трябва да бъде обявено в *Официалния бюлетин на БИС.*

Информация за публикуван технически доклад на БИС трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

7.3 Ръководство на БИС

Ръководство на БИС е публично достъпен информационен документ, имащ за цел подпомагане на техническата работа или управлението на дейността на БИС, като например:

- препоръки за работа по технически въпроси и административни въпроси;
- препоръки за работа, свързани с дейността по стандартизация;
- информация или указания за дейността по стандартизация във връзка с оценяване на съответствието.

Проект за Ръководство на БИС се разработва от работна група, създадена от изпълнителния директор на БИС или от Технически съвет на БИС, когато е с техническа насоченост.

Текстът на Ръководство на БИС се одобрява от членовете на Техническия съвет, които трябва да постигнат консенсус по неговото съдържание. При невъзможност да бъде постигнат консенсус текстът на проекта трябва да бъде приет чрез гласуване с мнозинство от две трети от гласувалите.

Ръководствата не се изменят, а се заменят с нови издания със същия номер, но с нова дата.

Ръководствата се преразглеждат, когато е необходимо, от техническия орган, който ги е разработил. Те се отменят от органа, който ги е одобрил.

Публикуването на ръководство на БИС трябва да бъде обявено в *Официалния бюлетин на БИС.*

Информация за публикувано ръководство на БИС трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

8 Участие на БИС в работата на европейските и международните организации по стандартизация

8.1 Участие на БИС в работата на европейските организации по стандартизация

Като член на европейските организации по стандартизация CEN и CENELEC БИС участва в тяхната работа в съответствие с *Вътрешния правилник на CEN/CENELEC*. Като национален орган по стандартизация БИС изпълнява своите задължения съгласно *Директивите на ETSI* и на база споразумение с КРС (Комисия за регулиране на съобщенията).

Участието в разработването на европейски стандарти и даването на становища по проекти на европейски стандарти трябва да се осъществява единствено чрез действащите в рамките на БИС технически органи.

Техническите органи на БИС и експертите, които вземат участие в работата на европейските организации по стандартизация, трябва да действат съгласно *Ръководството за участие на българските делегати и експерти в заседанията по стандартизация на ISO/IEC и CEN/CENELEC*.

Участието на БИС при разработването на европейски стандарти на CEN/CENELEC е определено в *Процедурите за изпълнение на задълженията на БИС при разработването на европейски стандарти*.

В таблица 1 са дадени етапите на разработване на европейски стандарт и действията, които предприема БИС на национално ниво.

Таблица 1 - Етапи при разработването на европейски стандарт и съответни действия на БИС

Етапи на разработване на EN	Европейски стандарт	Действие на БИС
Предложение за нова работна тема (етап 10)	Предложение (форма), представено от орган на европейската организация (CEN/CENELEC) за одобрение чрез гласуване на нова работна тема	Предложението се обявява в <i>Официалния бюлетин</i> и на интернет страницата на БИС, оценява се и се гласува чрез техническите органи (БИС/ТК или БИС/ТС). В случай на одобряване, проектът на EN се включва в работната програма на БИС (етап 10.99)
Разработване на проект на стандарт (етап 20)	Проект на европейски стандарт (prEN) на ниво Технически комитет	БИС може да участва с български експерти в работната група на CEN/CENELEC за разработване на проекта на европейски стандарт.
Обществено допитване (етап 40)	Проект на европейски стандарт (prEN), разпратен за обществено допитване	Проектът на EN се обявява за обществено допитване в <i>Официалния бюлетин</i> и на интернет страницата на БИС и се разпространява до заинтересованите. Националното становище се формулира и одобрява от БИС/ТК или БИС/ТС и се изпраща в секретариата на съответния орган на CEN/CENELEC.
Официално гласуване (етап 50)	FprEN, разпратен за официално гласуване	Проектът на EN се обявява в <i>Официалния бюлетин</i> и на интернет страницата на БИС за официално гласуване от членовете на БИС/ТК. БИС гласува по проекта в ССМС [Центъра за управление на CEN/CENELEC].
Публикуване (етап 60)	Европейски стандарт EN, издаден на официалните езици на CEN/CENELEC след ратифициране на текста	Европейският стандарт се одобрява и въвежда като български стандарт.

8.1.1 Одобряване и въвеждане на европейски стандарти като български стандарти

Като член на европейските организации по стандартизация CEN и CENELEC БИС има задължението да одобрява и въвежда стандартите на тези организации като български стандарти.

Европейските стандарти трябва да бъдат въведени като български независимо от начина, по който България е гласувала.

Българските стандарти, въвеждащи европейски стандарти и стандартизационни документи, трябва да носят означения съгласно приложение А.

Българските стандарти, въвеждащи европейски стандарти, трябва да бъдат идентични по съдържание и по вид на въвежданите европейски стандарти, като едновременно трябва да бъдат отменени съществуващите противоречащи български стандарти.

Когато е необходимо и поради специфични национални условия, в конкретни български стандарти, въвеждащи европейски стандарти, могат да бъдат наложени временни отклонения от техническо естество.

БИС може да поиска **Отклонение – тип А** в случай на разработване на европейски стандарт, който е в противоречие с предписания на български нормативен акт. Искането за отклонение – тип А трябва да бъде направено на възможно най-ранен етап на разработването на европейския стандарт, т.е. на етап първоначален проект или на етап първичен въпросник.

Специални национални условия, които не могат да бъдат променени дори и след дълъг период от време (например климатични условия), не се считат за отклонения и би трябвало да бъдат включвани в европейските стандарти при разработването им. Когато е необходимо, БИС трябва да поиска включването на българските национални условия в европейските стандарти.

Други стандартизационни документи (технически спецификации, технически доклади, ръководства и др.) могат да бъдат въведени идентично или с промени в съответствие с *Вътрешния правилник на CEN/CENELEC. Част 2*.

Европейските стандарти трябва да бъдат въведени на национално ниво в срок, който обикновено е шест месеца след датата на достъпност (dav) на европейския стандарт, като трябва да бъдат взети предвид датата на обявяване (doa), датата на публикуване (dop) и датата на отмяна (dow).

Европейските стандарти трябва да бъдат въведени, като им се даде статут на български стандарт чрез:

- публикуване на идентичен текст на един от официалните езици на CEN/CENELEC или в превод на български език, или
- потвърждаване на европейския стандарт за прилагане като български стандарт (лист за потвърждаване или обявяване в *Официалния бюлетин на БИС*), и
- като се отменят всички противоречащи български стандарти.

Начинът на въвеждане на даден европейски стандарт като български стандарт се определя с решение на съответния БИС/ТК или БИС/ТС.

Препоръчва се въвеждането от БИС на европейските стандарти да става чрез публикуване на идентичен текст на един от официалните езици на CEN/CENELEC или в превод на български език.

Периодичен преглед на европейски стандарт се извършва от съответния БИС/ТК или БИС/ТС в съответствие с плана за периодичен преглед на европейския стандарт на съответния работен орган на CEN/CENELEC.

Съгласно Директивите на ETSI, като национален орган за стандартизация, БИС трябва да осигури публикуваните от ETSI европейски стандарти да бъдат достъпни на национално ниво чрез публикуване на идентичен текст или чрез потвърждаване (лист за потвърждаване или обявяване в *Официалния бюлетин на БИС*) и отмяна на противоречащите национални стандарти в определените срокове.

БИС трябва да уведоми (нотифицира) CEN, CENELEC за всеки въведен на национално ниво европейски стандарт съгласно установените правила на тези организации.

8.1.2 Публикуване на идентичен текст на един от официалните езици на CEN/CENELEC

За публикуването на български стандарт, въвеждащ европейски стандарт на един от официалните езици на CEN/CENELEC, включително превода на наименованието на стандарта и националните елементи, е отговорен съответният БИС/ТК или БИС/ТС. В области, в които няма БИС/ТК, за превода на наименованието може да бъде поискана консултация от компетентни експерти.

Оформянето на проектите за публикуване на български стандарт, въвеждащ европейски стандарт на един от официалните езици на CEN/CENELEC, трябва да бъде съгласно *Правилата за работа по националната стандартизация. Част 3* чрез автоматизирано генериране в информационната система на БИС. Необходимите данни и материали за автоматизирано генериране на текстовете на стандартите се подават в информационната система от секретарите/отговорните специалисти.

Изданието на български стандарт, въвеждащ европейски стандарт на един от официалните езици на CEN/CENELEC, се одобрява за публикуване от изпълнителния директор на БИС, който с подписа си удостоверява, че процедурите са изпълнени и потвърждава публикуването на стандарта.

Публикуването на български стандарт, въвеждащ европейски стандарт на един от официалните езици на CEN/CENELEC, трябва да бъде обявено в *Официалния бюлетин на БИС*.

Информацията за публикуван български стандарт, въвеждащ европейски стандарт (включително стандартите на ETSI), трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

Копие от националната заглавна страница, националния предговор и националните приложения (ако има такива) трябва да бъдат изпратени от БИС при поискване в Центъра за управление на CEN/CENELEC (CCMC).

8.1.3 Публикуване на идентичен текст в превод на български език

БИС публикува българската версия (издание на български език) на европейския стандарт на собствена отговорност. БИС трябва да гарантира, че ще бъде официално публикувано и разпространявано само одобреното от БИС и обявено в CEN/CENELEC издание на стандарта на български език.

Преводът на даден европейски стандарт обикновено се извършва след публикуването му, но при необходимост може да започне на ниво проект.

БИС/ТК или БИС/ТС са отговорни за подготовката на проект на българската версия на европейски стандарт.

Подготовката на проект на българската версия на европейски стандарт, включваща превод, техническата редакция, стандартизационната редакция и подготовка на националните елементи (национална заглавна страница, национален предговор и национални приложения (ако има такива)), се възлага от БИС/ТК или БИС/ТС на целева работна група от експерти с доказана компетентност в съответната област и в превод на стандарти.

За превод на европейски стандарти в специфични случаи могат да се създават целеви работни групи от компетентни експерти от БИС със заповед на изпълнителния директор.

Изпълнителният директор на БИС може да възложи превод на европейски стандарти на компетентни експерти, които не са от БИС.

Текстът на български език трябва да бъде идентичен на оригиналното издание на европейския стандарт и трябва да бъде структуриран и оформен съгласно изискванията на *Правилата за работа по националната стандартизация, част 3*.

Текстът на българската версия трябва да бъде обсъден и приет от съответния БИС/ТК или БИС/ТС по правилата за приемане на българските стандарти на национално ниво.

Окончателният текст на европейския стандарт на български език се подписва от секретаря и от председателя на БИС/ТК или БИС/ТС на челната страница. С подписа си секретарят гарантира, че националните елементи са съгласно изискванията на *Правилата за работа по националната стандартизация, Част 3*. С подписа си председателят гарантира, че европейският стандарт е приет като национален стандарт (ако преди това стандартът не е бил въведен с потвърждаване или с публикуване на един от официалните езици на CEN/CENELEC) и че текстът на български език отговаря на изискванията.

Окончателният текст на българската версия трябва да бъде подложен на езикова и стилова редакция съгласно изискванията в т. 6.5.1, както за български стандарт. Редакцията на български език не трябва да води до промяна в техническото съдържание на стандарта спрямо оригиналното издание на европейския стандарт.

Българската версия на европейски стандарт се одобрява за публикуване от изпълнителния директор на БИС. С подписа си изпълнителният директор на БИС удостоверява, че процедурите са изпълнени и потвърждава публикуването на стандарта.

Обявление за публикуването на българската версия на стандарта (номера, наименованието и датата, от която европейски стандарт има статут на български стандарт) трябва да бъде направено в *Официалния бюлетин на БИС*.

Информация за публикуван български стандарт, въвеждащ с превод европейски стандарт, трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

БИС е отговорен за точността на превода на даден европейски стандарт на български език и при поискване трябва да изпрати копие на изданието на български език в Центъра за управление на CEN/CENELEC (CCMC).

В случай, когато преводът на европейски стандарти на български език се финансира от ЕС по *Споразумението за безвъзмездна помощ за превод на европейски стандарти (FPA)*, БИС трябва да изпрати нотификация за преведените стандарти по установената форма в CCMC.

8.1.4 Публикуване чрез потвърждаване за прилагане като български стандарт

Потвърждаване на даден европейски стандарт за прилагане като български стандарт може да бъде направено или чрез публикуване на лист за потвърждаване, или чрез обявяването му в *Официалния бюлетин на БИС*. И в двата случая трябва да бъде декларирано, че европейският стандарт е одобрен заедно

с номера, наименованието и датата на публикуване, както и датата, от която потвърденият европейски стандарт има статут на български стандарт.

При публикуване чрез потвърждаване, листът за потвърждаване не може да бъде използван самостоятелно, без текста на Европейския стандарт. В този случай БИС има задължението да закупи текста на стандарта от страната, отговорна за съответния официален език и продажбите и защитата на авторските права трябва да стават съгласно правилата и политиката за продажби на съответната страна.

В случай на потвърждаване на EN (серия далекосъобщения), публикувани от ETSI, трябва да бъде следвана процедурата на *Директивите на ETSI*.

За превода на български език на заглавията на европейските стандарти е отговорен съответният БИС/ТК или БИС/ТС.

Информация за публикуван български стандарт, въвеждащ европейски стандарт чрез потвърждаване, трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

Копие от страницата за потвърждаване на стандарта или от обявлението в *Официалния бюлетин на БИС* трябва да бъде изпратено при поискване в Центъра за управление на CEN/CENELEC (CCMC).

8.1.5 Одобряване и въвеждане на европейски хармонизационни документи (HD) като български стандарти (само на CENELEC)

Като член на CENELEC БИС има задължението да одобрява и въвежда хармонизационни документи (HD), издадени от тази организация, като български стандарти.

Съгласно *Вътрешния правилник на CEN/CENELEC. Част 2* хармонизационните документи (HD) се въвеждат от БИС чрез:

- обявяване в *Официалния бюлетин на БИС* и в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС (публикуване на номера, наименованието);
- отмяна на противоречащите национални стандарти.

На основата на европейски хармонизационен документ БИС може да издаде национален стандарт със същия обект, еквивалентен по техническо съдържание.

Когато хармонизационен документ се въвежда идентично като български стандарт чрез превод на български език, въвеждането става по процедурите, определени за въвеждане с превод на европейски стандарт.

Публикуването на национален стандарт на базата на хармонизационен документ заедно с номера и датата на влизане в сила трябва да бъде обявено (нотифицирано) от БИС в Центъра за управление на CEN/CENELEC.

Информация за публикуваните български стандарти, въвеждащи хармонизационни документи, се обявява в *Официалния бюлетин на БИС* и в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

8.2 Участие на БИС в работата на международните организации по стандартизация

8.2.1 Участие в разработването на стандарти на международните организации по стандартизация

Като член на международните организации по стандартизация ISO и IEC БИС участва в тяхната работа в зависимост от статута на членство в даден Технически комитет или подкомитет („активен“ Р-член или „наблюдател“ О-член).

Участието в разработването на международни стандарти и даването на становища трябва да се осъществява единствено чрез съществуващите в рамките на БИС огледални работни органи.

Като „активен“ член в даден Технически комитет на ISO или IEC БИС има право да участва с експерти в разработването на международни стандарти и задължение да гласува на всички етапи на разработване на съответния международен стандарт.

Когато членството на БИС в даден Технически комитет на ISO/IEC е със статут „наблюдател“, БИС има право да получава работните документи, включително проектите за стандарти, и да участва на всички етапи с изключение на участие в процедурата по „официално гласуване“ за одобряване на международен стандарт.

Приемането на проект за международен стандарт от БИС/ТК със статут на активно участие става с консенсус по процедурата за приемане на проект за национален стандарт.

Техническите органи на БИС и експертите, които вземат участие в работата на международните (ISO/IEC) организации по стандартизация, трябва да действат съгласно *Директивите на ISO/IEC (всички части)* и *Ръководството за участие на българските делегати и експерти в заседанията по стандартизация на ISO/IEC и CEN/CENELEC*.

Таблица 2 - Етапи при разработването на международен стандарт и съответни действия на БИС

Етапи на разработване на ISO	Международен стандарт	Действие на БИС
Предложение за нова работна тема (етап 10)	Предложение (форма), представено от орган на международна организация (ISO/IEC) за одобрение чрез гласуване на нова работна тема	Предложението се обявява в <i>Официалния бюлетин</i> и на интернет страницата на БИС, оценява се и се гласува чрез техническите органи (огледален БИС/ТК или БИС/ТС).
Разработване на проект на стандарт (етап 20)	Проект на международен стандарт (ISO/WD или IEC/WD) на ниво работна група	БИС може да участва с български експерти в работна група за разработване на проекта на международен стандарт.
Разработване на проект на стандарт (етап 30)	Проект на международен стандарт (ISO/CD или IEC/CD) на ниво технически комитет	БИС/ТК информира членовете Р – членовете могат да гласуват (ако се изисква) О – членовете могат да изразят становище
Обществено допитване (етап 40)	Проект на международен стандарт (ISO/DIS или IEC/DIS), разпратен за обществено допитване	Проектът на ISO/IEC се включва в работната програма на БИС от огледален БИС/ТК или БИС/ТС (етап 40.20). Проектът се обявява за обществено допитване в <i>Официалния бюлетин</i> и на интернет страницата на БИС. Р – членовете разпращат проекта на членовете на БИС/ТК за гласуване. О – членовете могат да изразят становище Техническият комитет решава дали стандартът да бъде въведен като национален и формулира националното становище. БИС изразява националното становище по проектите от областите, в които е Р или О – член.
Официално гласуване (етап 50)	ISO/ FDIS или IEC/FDIS, разпратен за официално гласуване	Техническият комитет формулира националното становище. БИС гласува по проектите от областите, в които е Р – член.
Публикуване (етап 60)	Публикуван международен стандарт ISO	Международният стандарт се одобрява и въвежда като български стандарт (при наличие на интерес).

8.2.2 Одобряване и въвеждане на международни стандарти като български

Даден международен стандарт/стандартизационен документ (ISO/IEC) може да бъде одобрен и въведен като български стандарт в зависимост от интересите и по инициатива на заинтересованите, съгласно *ISO/IEC Guide 21-1* или *ISO/IEC Guide 21-2*.

Съгласно *Споразумението за техническите пречки в търговията* на Световната търговска организация (WTO/TBT), към което нашата страна се е присъединила, трябва да се има предвид, че използването на международните стандарти е приоритетно за всички области, в които съществуват такива стандарти.

Международни стандарти може да бъдат въведени като български стандарти, когато в областта няма европейски стандарти и на национално ниво има интерес от тяхното прилагане.

Даден международен стандарт се въвежда като национален с решение на съответния огледален БИС/ТК или на БИС/ТС. Препоръчва се, когато БИС е дал положително становище по проект на даден международен стандарт, след публикуването му международният стандарт да бъде въведен като национален стандарт.

Когато огледален технически комитет от БИС е взел решение даден международен стандарт да бъде въведен като национален, проектът трябва да бъде обявен в Официалния бюлетин и на интернет страницата на БИС на етап „обществено допитване“ и да бъде достъпен за коментари от заинтересованите.

Когато огледален технически комитет от БИС е решил даден международен стандарт да не бъде въведен като национален, тогава не е необходимо проектът да бъде достъпен, но информация за наличието на проекта трябва да бъде обявена в Официалния бюлетин и на интернет страницата на БИС с оглед даване на възможност за коментари и изготвяне на национално становище.

Когато няма огледален БИС/ТК и има интерес от въвеждане на вече публикуван международен стандарт, при разработването на който България не е взела участие, с решение на БИС/ТС, стандартът се въвежда от близък по тематика БИС/ТК, без задължението да стане член на Техническия комитет на ISO/IEC.

Международните стандарти могат да бъдат одобрявани и въвеждани като български стандарти или идентични по съдържание на съответния международен стандарт или с промяна съгласно Ръководство 21-1:2005 на ISO/IEC.

Когато международните стандарти се въвеждат идентично като български стандарти, процедурите са същите, както за въвеждане на европейските стандарти (виж 8.1.1 до 8.1.4).

В случай на въвеждане чрез потвърждаване, листът за потвърждаване не може да бъде използван самостоятелно, без текста на международния стандарт. В този случай продажбите и защитата на авторските права трябва да стават съгласно правилата и политиката на ISO/IEC за продажба на оригиналните международни стандарти.

При въвеждане на международни стандарти с промени стандартите трябва да бъдат разработвани съгласно процедурите за разработване и одобряване на български стандарти (виж т.5) и да бъдат издавани на български език.

Периодичен преглед на международен стандарт се извършва в съответствие с плана за периодичен преглед на международния стандарт на съответния работен орган на ISO/IEC.

Информация за публикуваните български стандарти, въвеждащи ISO/IEC, се обявява в *Официалния бюлетин на БИС* и в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

8.3 Одобряване и въвеждане на изменения на международни/европейски стандарти

Изменение на международен/европейски стандарт се въвежда по реда на въвеждане на международен/европейски стандарт.

Когато изменението е издадено от съответната организация като отделен документ, то трябва да бъде издадено на национално ниво самостоятелно, освен ако е консолидирано от съответната международна/европейска организация.

Ако е необходимо национално изменение към български стандарт, въвел международен стандарт, то трябва да бъде прието, одобрено и публикувано по процедура за български стандарт на национално ниво.

Ако е необходимо национално изменение към български стандарт, въвел европейски стандарт (само в националните елементи или поради лингвистични или редакционни съображения), то трябва да бъде прието, одобрено и публикувано по процедура за български стандарт на национално ниво.

Препоръчва се, когато основният стандарт е издаден на български език, въведените към него изменения да бъдат издавани отделно също на български език.

Когато има обоснована необходимост, при издаване на европейски стандарт на български език, предимно за стандарти на CENELEC, се допуска към основния стандарт да се консолидира(т) по-късно въведено(и) изменение(я). Включването на тези изменения се записва в националния предговор на консолидираното издание на български език и се означава по подходящ начин.

8.4 Одобряване и въвеждане на поправки на международни/европейски стандарти

Когато при въвеждане на един от официалните езици или с превод на международен/европейски стандарт бъде забелязана грешка в оригиналния текст на стандарта, БИС трябва да уведоми за това съответната организация, която може да публикува поправка на стандарта.

Поправка на международен/европейски стандарт, въведен като български стандарт, трябва да бъде публикувана като национален документ само след като организацията, издала международния/европейския стандарт, е публикувала поправка на този стандарт.

Когато международен/европейски стандарт се въвежда с превод, поправка, която е издадена отделно, не трябва да се консолидира, а да се издаде на национално ниво като отделен документ, докато стандартът не бъде консолидиран от съответната международна/европейска организация.

Когато Европейската организация за стандартизация (CEN) е публикувала консолидирано издание, включващо поправката (AC), при въвеждането с превод на български език се въвежда консолидираното издание.

Препоръчва се поправка на международен/европейски стандарт, въведен с превод, да бъде публикувана на български език.

За публикуване на поправка, която засяга значително съдържанието на заглавието или текста на стандарта на български език, се изисква съгласуване от БИС/ТК или БИС/ТС, който е отговорен за съответния стандарт.

За публикуване на поправка на грешка от редакционен характер не се изисква съгласуване от съответния технически орган.

Процедурата за поправка на българската версия на стандарт, въвел международен/европейски стандарт с превод на български или на един от официалните езици (в националните елементи на български език), е същата както за поправка на български стандарт на национално ниво, съгласно т. 6.6.2.

Всяка поправка на стандарт трябва да бъде одобрена за публикуване от изпълнителния директор на БИС и да бъде обявена в *Официалния бюлетин на БИС*.

Информация за поправка трябва да бъде обявена в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС

8.5 Одобряване и въвеждане на международни/европейски стандартизационни документи

Като национален орган по стандартизация БИС одобрява и въвежда като български стандартизационни документи международни/европейски стандартизационни документи (технически спецификации/ публично достъпни спецификации (TS, PAS) технически доклади (TR), споразумения на работен форум (CWA) и ръководства (GUIDES) съгласно изискванията на *Директиви на ISO/IEC, Вътрешен правилник на CEN/CENELEC и Ръководство 21-1 и Ръководство 21-2 на ISO/IEC*.

В приложение Б са дадени характеристиките и статутът на стандартите и стандартизационните документи на БИС (включително, въвеждащи европейски/международни стандарти и стандартизационни документи).

В приложение Г е дадена съпоставка на нивото на одобряване на международни/европейски стандарти и стандартизационни документи)

8.5.1 Европейски/международни технически спецификации

Европейските/международните технически спецификации (CEN/CENELEC/TS, ISO/IEC/TS, ISO/PAS и други) могат да бъдат въведени като български стандартизационни документи от същия вид или от различен вид. Решение за начина на въвеждане (вид на документа, идентично или с промени, когато е подходящо, и др.) трябва да бъде взето от съответния БИС/ТК или БИС/ТС.

Препоръчва се всички европейски технически спецификации и международните технически спецификации на ISO/IEC/TC, в които огледалният БИС/ТК е с Р-членство, да бъдат въвеждани като български стандартизационни документи, ако няма сериозни пречки за това.”.

При въвеждане с превод на български език на международна/европейска техническа спецификация като Техническа спецификация на БИС (СД БИС/ТС), процедурата е същата, както при разработване, одобряване и публикуване на Техническа спецификация на БИС (7.1).

При въвеждане на един от официалните езици на международна/европейска техническа спецификация като Техническа спецификация на БИС, процедурата е същата, както при въвеждане на международен/европейски стандарт на един от официалните езици (8.1.2) с ниво на консенсус, приложимо за Техническа спецификация на БИС (7.1).

При въвеждане на международни/европейски технически спецификации не е необходимо да бъдат отменени противоречащите им български стандарти.

Въвеждането на международни/европейски технически спецификации като български стандартизационни документи се приема с решение на съответния БИС/ТК или БИС/ТС.

Българските стандартизационни документи, които въвеждат международни/европейски технически спецификации, се одобряват за публикуване от изпълнителния директор на БИС.

Информация за публикуваните български стандартизационни документи, въвеждащи международни/европейски технически спецификации (CEN/CENELEC/TS, ISO/IEC/TS, ISO/PAS) се обявява в *Официалния бюлетин на БИС* и в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

Публикуването на българските стандартизационни документи, въвеждащи CEN/TS, трябва да бъде нотифицирано от БИС в Центъра за управление на CEN/CENELEC.

8.5.2 Европейски/международни технически доклади

Европейските/международните технически доклади (CEN/CENELEC/TR, ISO/IEC/TR) могат да бъдат въвеждани като български стандартизационни документи идентично или с промени. Решението за начина на въвеждане (вид на документа, идентично или с промени, когато е подходящо, и др.) трябва да бъде взето от съответния БИС/ТК или БИС/ТС.

Препоръчва се всички европейски технически доклади и международните технически доклади на ISO/IEC/TC, в които огледалният БИС/ТК е с Р-членство, да бъдат въвеждани като български стандартизационни документи, ако няма сериозни пречки за това.

При въвеждането на международни/европейски технически доклади не е необходимо да бъдат отменени противоречащите им български стандарти.

Българските стандартизационни документи, които въвеждат международни/европейски технически доклади, се приемат от съответния БИС/ТК или БИС/ТС.

При въвеждане с превод на международен/европейски технически доклад като български технически доклад процедурата е същата, както при технически доклад на национално ниво.

Българските стандартизационни документи, които въвеждат международни/европейски технически доклади, се одобряват за публикуване от изпълнителния директор на БИС.

Информация за публикуваните български стандартизационни документи, въвеждащи международни/европейски технически доклади, се обявява в *Официалния бюлетин на БИС* и в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

8.5.3 Споразумение на работен форум на CEN/CENELEC

Споразумението на работен форум на CEN/CENELEC (CWA) е документ, предоставен от CEN/CENELEC поне на един от официалните езици. Това е споразумение, разработено и одобрено от работен форум на CEN/CENELEC и притежавано от CEN/CENELEC като публикация, която отразява консенсуса на идентифицирани лица и организации, отговорни за съдържанието му. CWA се обявява и евентуално се прави достъпно на национално ниво. Противоречащите национални нормативни документи могат да продължат да съществуват. Възможно е преразглеждане на CWA. В CENELEC въпросите, свързани с безопасността, са изключени от предмета на CWA.

CEN/CENELEC CWA не трябва да противоречи на EN (и HD за CENELEC). CWA трябва бъде отменено, ако публикуването на EN (и HD за CENELEC) ще доведе до конфликт на CWA с EN (и HD за CENELEC).

По време на подготовката на CWA или след приемането му не съществува задължение за спиране на действията.

Задължение на БИС като национален орган по стандартизация е най-малко да обяви на национално ниво за съществуването на CEN/CENELEC/CWA.

БИС трябва да обяви в Центъра за управление на CEN/CENELEC (CCMC) дали и по какъв начин ще направи достъпно в България дадено CEN/CENELEC/CWA.

CEN/CENELEC/CWA може да бъде въведено с превод като български стандарт или като друг вид стандартизационен документ със съответното ниво на съгласуване.

Решение за начина на въвеждане (вида на документа) взема съответният БИС/ТК или БИС/ТС. При въвеждане на CEN/CENELEC/CWA процедурата е същата както при разработване, съгласуване и одобряване на български стандарт на национално ниво (т. 6) или стандартизационен документ (т. 7).

При въвеждане на европейски CWA не е необходимо да бъдат отменени противоречащите им български стандарти.

Българските стандарти или стандартизационни документи, които въвеждат международни/европейски CWA, се одобряват за публикуване от изпълнителния директор на БИС.

Информация за публикуваните български стандарти/стандартизационни документи, въвеждащи CWA, се обявява в *Официалния бюлетин на БИС* и в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

8.5.4 Ръководства на CEN/CENELEC и ISO/IEC

Ръководства на CEN/CENELEC и ISO/IEC могат да бъдат въведени като български Ръководства. Решението за въвеждане трябва да бъде взето от съответния БИС/ТС.

Българските Ръководства, които въвеждат Ръководства на CEN/CENELEC и ISO/IEC, се приемат с решение на съответния БИС/ТС и се одобряват за публикуване от изпълнителния директор на БИС.

При въвеждане с превод на ръководство на CEN/CENELEC и ISO/IEC като българско Ръководство процедурата е същата, както при разработване и одобряване на ръководство на национално ниво.

Информация за публикувани български Ръководства, въвеждащи ръководства на CEN/CENELEC и ISO/IEC, се обявява в *Официалния бюлетин на БИС* и в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

8.6 Одобряване на чуждестранни национални стандарти

Когато не съществува международен или европейски стандарт за даден обект, БИС може да одобрява и въвежда стандарти на други национални органи по стандартизация (например DIN, BSI, AENOR), с който БИС е сключил съответно споразумение и има специално разрешение. В този случай правилата и процедурите, които се прилагат, са същите, както при въвеждане на международни/европейски стандарти.

Информация за публикуван български стандарт, въвеждащ национален стандарт на чуждестранен орган по стандартизация, се обявява в *Официалния бюлетин на БИС* и в *Каталога на българските стандарти* на интернет страницата на БИС.

8.7 Сътрудничество с технически органи на европейски, международни и национални организации по стандартизация

Като национален орган по стандартизация БИС има право да поема управлението на секретариат на Технически комитет или на друг работен орган на международни и европейски организации по стандартизация (*ISO/IEC* и *CEN/CENELEC*).

Предложение за поемане на секретариат на европейска или международна организация може бъде направено от БИС/ТК в съответната област или от изпълнителния директор на БИС. Решение за поемане управлението на секретариат се взема от съответния БИС/ТС.

Отговорностите на секретариата на Технически комитет на европейска или международна организация по стандартизация са в съответствие с *Вътрешния правилник на CEN/CENELEC, част 2, Директивите на ISO/IEC*

Част 1 и Ръководството за участие на българските делегати и експерти в заседанията по стандартизация на ISO/IEC и CEN/CENELEC.

В зависимост от интереса и наличните ресурси БИС организира в Р България срещи на работни органи на европейски и международни организации по стандартизация в съответствие с правилата и процедурите на съответната организация.

БИС одобрява, при заявено желание, участието в работата на Техническите комитети на БИС на представители на организации по стандартизация от други страни, изразили интерес във връзка с конкретни теми по стандартизация, в съответствие с Кодекса за добра практика на WTO и Регламент 1025/2012 на ЕС.

Приложение А

ОЗНАЧЕНИЯ НА СТАНДАРТИ И СТАНДАРТИЗАЦИОННИ ДОКУМЕНТИ НА БИС

Означение на стандартизационен документ на БИС	Вид стандартизационен документ
Български стандарти	
БДС	Български стандарт, разработен на национално ниво
БДС EN БДС HD БДС EN ISO БДС ETS БДС ETSI БДС ISO БДС IEC БДС ISO/IEC	Български стандарт, въвеждащ европейски/международен стандарт
Български стандартизационни документи	
СД БИС/ТС (SD BDS/TS) СД БИС/ТД (SD BDS/TD) СД БИС/Ръководство (SD BDS/GD)	Техническа спецификация на БИС Технически доклад на БИС Ръководство на БИС
Стандартизационен документ на БИС, въвеждащ документ на CEN/CENELEC	
СД CEN/ТС, СД CLC/ТС или СД ETSI/ТС СД CEN/ТР, СД CLC/ТР или СД ETSI/ТР СД CEN/CWA, СД CLC/CWA СД Ръководство CEN/CLC	Техническа спецификация на CEN/CENELEC/ ETSI Технически доклад на CEN/CENELEC/ ETSI Споразумение на работен форум на CEN/CENELEC Ръководство на CEN/CENELEC
Стандартизационен документ на БИС, въвеждащ документ на ISO/IEC	
СД ISO/ТС, СД IEC/ТС СД ISO/PAS, СД IEC/PAS СД ISO/ТР, СД IEC/ТР, СД ISO/IWA СД Ръководство на ISO/IEC	Техническа спецификация на ISO/IEC Публично достъпна спецификация на ISO/IEC Технически доклад на ISO/IEC Споразумение на работен форум на ISO Ръководство на ISO/IEC
Изменение, публикувано като отделен документ	
БДС XXXX:УУУУ/Изм. n БДС EN XXXX:УУУУ/A n БДС ISO XXXX:УУУУ/Amd n БДС IEC XXXX:УУУУ/Am n	Изменение на български стандарт на национално ниво Изменение на европейски стандарт Изменение на стандарт на ISO Изменение на стандарт на IEC
Поправка, публикувана като отделен документ	
БДС XXXX:УУУУ/поправка n БДС EN XXXX:УУУУ/AC n БДС ISO XXXX:УУУУ/Cor n БДС IEC XXXX:УУУУ/Cor n	Поправка на български стандарт на национално ниво Поправка на европейски стандарт Поправка на стандарт на ISO Поправка на стандарт на IEC

Приложение Б

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СТАНДАРТИ И СТАНДАРТИЗАЦИОННИ ДОКУМЕНТИ НА БИС

Стандарт/ стандартизационен документ	Характеристика на документа	Дейности на БИС
Стандарти		
БДС	Документ, създаден чрез консенсус и одобрен от признат стандартизационен орган, който определя за общо и повтарящо се прилагане правила, насоки или характеристики за дейности или техните резултати за постигане на оптимален ред в дадена съвкупност от обстоятелства	Организиране на разработването Обществено допитване Приемане от БИС/ТК Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в <i>Официалния бюлетин на БИС</i> и в <i>Каталога на българските стандарти</i> на интернет страницата на БИС Отмяна на противоречащи стандарти
БДС EN БДС HD БДС EN ISO БДС ETS БДС ETSI БДС ISO, БДС IEC БДС ISO/IEC		Обществено допитване Приемане от БИС/ТК Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в <i>Официалния бюлетин на БИС</i> и в <i>Каталога на българските стандарти</i> на интернет страницата на БИС Отмяна на противоречащи стандарти
Стандартизационни документи		
СД БИС/ТС	Техническа спецификация Документ, за който съществува бъдеща възможност за съгласуване, което в момента не може да бъде постигнато, обектът на който все още е в стадий на техническо развитие, има съмнение дали е постигнат консенсус или съществуват други основания, пречещи за публикуването като стандарт	Организиране на разработването Съгласуване в БИС/ТК Приемане от БИС/ТК Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в <i>Официалния бюлетин на БИС</i> и в <i>Каталога на българските стандарти</i> на интернет страницата на БИС Не се отменят противоречащите национални стандарти
СД CEN/TS СД CLC/TS СД ISO/TS СД IEC/TS		Съгласуване в БИС/ТК Приемане от БИС/ТК Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в <i>Официалния бюлетин на БИС</i> и в <i>Каталога на българските стандарти</i> на интернет страницата на БИС Не се отменят противоречащите национални стандарти

Стандарт/ стандартизационен документ	Характеристика на документа	Дейности на БИС
СД ISO/PAS СД IEC/PAS СД ISO/TS СД IEC/TS (Въвеждащи ISO/PAS и IEC/PAS)	Публично достъпна спецификация Документ, публикуван от ISO или IEC, за да отговори на спешни нужди на пазара, който представлява: - консенсус на външни за ISO или IEC организации, или - консенсус на експерти в рамките на работна група	Съгласуване с БИС/ТК Приемане от БИС/ТК по процедура за техническа спецификация Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в Официалния бюлетин на БИС и в Каталога на българските стандарти на интернет страницата на БИС Не се отменят противоречащите национални стандарти
СД БИС/ТД	Технически доклад Документ, съдържащ информационен материал (данни, получени от общ преглед, данни от постижения на техниката), който не е подходящ за публикуване като стандарт или техническа спецификация	Съгласуване с БИС/ТК Приемане от БИС/ТК Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в Официалния бюлетин на БИС и в Каталога на българските стандарти на интернет страницата на БИС Не се отменят противоречащите национални стандарти
СД CEN/TR СД CLC/TR СД ISO/TR СД IEC/TR		Приемане от БИС/ТК Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в Официалния бюлетин на БИС и в Каталога на българските стандарти на интернет страницата на БИС Не се отменят противоречащите национални стандарти
СД CEN/CWA СД CENELEC/CWA СД ISO/ IWA	Споразумение на работен форум Документ, разработен от работен форум (организиран от международен или европейски орган по стандартизация), по начин, различен от работата в Технически комитет, който се приема с консенсус между идентифицирани лица и организации, участващи във форума	Обявяване в Официалния бюлетин на БИС и в каталога на страницата на БИС Достъпност на национално ниво (от съответния одобряващ орган (CWA) или безплатно от страницата на БИС в определен случай) Може да бъде публикуван като български стандарт или български стандартизационен документ. Одобряване за публикуване на национално ниво от изпълнителния директор на БИС Не се отменят противоречащите национални стандарти

Стандарт/ стандартизационен документ	Характеристика на документа	Дейности на БИС
СД БИС/Ръководство	Ръководство Документ, съдържащ насоки, съвети или препоръки относно принципите и политиката по стандартизация, както и указания за тези, които разработват стандарти	Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС/ съответния ТС Обявяване в Официалния бюлетин на БИС и в Каталога на българските стандарти на интернет страницата на БИС Достъпност на национално ниво Не се отменят противоречащите национални стандарти
СД/Ръководство на CEN/CLC СД/Ръководство на ISO/IEC		Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в Официалния бюлетин на БИС и в Каталога на българските стандарти на интернет страницата на БИС Достъпност на национално ниво Не се отменят противоречащите национални стандарти
БДС XXXX:УУУУ/изм. n БДС EN XXXX:УУУУ/A n БДС ISO XXXX:УУУУ/Amd n БДС IEC XXXX:УУУУ/Amd n	Изменение Документ, който изменя даден стандарт или стандартизационен документ чрез съгласувана промяна, допълване или заличаване на определени части от техническото му съдържание	Съгласуване с БИС/ТК Приемане от БИС/ТК по процедура за стандарт Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в Официалния бюлетин на БИС и в Каталога на българските стандарти на интернет страницата на БИС Отменят се противоречащите национални стандарти
БДС XXXX:УУУУ/Поправка n БДС EN XXXX:УУУУ/AC n БДС ISO XXXX:УУУУ/Cor n БДС IEC XXXX:УУУУ/Cor n	Поправка Документ, с който се отстраняват печатни, езикови или подобни грешки в текста на издаден стандарт или стандартизационен документ	Приемане от БИС/ТК на поправки, които не са от редакционен характер Одобряване за публикуване от изпълнителния директор на БИС Обявяване в Официалния бюлетин на БИС и в Каталога на българските стандарти на интернет страницата на БИС

Приложение В

КОДОВЕ НА ЕТАПИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА БЪЛГАРСКИ СТАНДАРТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

ЕТАП	ПОДЕТАП						
	Дейности			90 Етапи на вземане на решения			
	00 Регистриране	20 Начало на основната дейност	60 Край на основната дейност	92 Повторение на предишна фаза	93 Повторение на текуща фаза	98 Отказване	99 Продължаване на следващ етап
00 Предварителен етап	00.00 Получено предложение за нов проект	00.20 Предложение за нов проект на базата на преглед на съществуващ стандарт	00.60 Край на прегледа			00.98 Отказано предложение за нов проект	00.99 Одобрено за гласуване предложение за нов проект
10 Етап на предложение	10.00 Регистрирано предложение за нов проект	10.20 Начало на гласуване за нов проект	10.60 Край на гласуването	10.92 Предложение, върнато на предлагача за допълнително уточняване		10.98 Отхвърлено предложение за нов проект	10.99 Прието предложение за нов проект
20 Етап на разработване	20.00 Регистриран нов проект в работната програма	20.20 Начало на разработване на работен проект прБДС	20.60 Край на периода за коментари			20.98 Спрян проект	20.99 Работен документ, одобрен за регистриране като прБДС на ниво комитет
30 Етап на ниво технически комитет	30.00 Регистриран проект прБДС на ниво комитет	30.20 Начало на гласуване в ТК	30.60 Край на периода за гласуване/коментари	30.92 прБДС, върнат на работната група		30.98 Спрян проект	30.99 Готов проект, одобрен за регистриране като прБДС за обществено допитване
40 Етап на обществено допитване	40.00 Регистриран прБДС за обществено допитване	40.20 Начало на обществено допитване по прБДС	40.60 Край на общественото допитване	40.92 прБДС, върнат на ТК	40.93 Решение за повторно обществено допитване	40.98 Спрян проект	40.99 прБДС за приемане от ТК/ТС
50 Етап на официално гласуване	50.00 прБДС, предложен за гласуване от ТК/ТС	50.20 Начало на гласуване на прБДС	50.60 Край на гласуването на прБДС	50.92 прБДС, върнат на ТК		50.98 Спрян проект	50.99 Окончателен прБДС, приет от ТК/ТС
60 Етап на публикуване	60.00 Български стандарт в процес на публикуване		60.60 Публикуван български стандарт				
90 Етап на периодичен преглед		90.20 Български стандарт в процес на периодичен преглед	90.60 Край на прегледа периодичен преглед	90.92 Български стандарт, подлежащ на преработване	90.93 Потвърден български стандарт		90.99 Български стандарт, предложен от ТК или ТС за отмяна
95 Етап на отмяна		95.20 Начало на гласуване за отмяна	95.60 Край на гласуването за отмяна	95.92 Решение да не се отменя български стандарт			95.99 Отменен български стандарт

Приложение Г

СЪПОСТАВКА НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ СТАНДАРТИ И СТАНДАРТИЗАЦИОННИ ДОКУМЕНТИ

	EN	CEN/TS	CEN/TR	CWA	CEN/Guide
Инициране (технически или друг орган)	CEN/TC	CEN/TC	CEN/TC или ВТ	Работен форум на CEN	CEN/ВТ или СА
Участие	Чрез националните делегации	Чрез националните делегации	Чрез националните делегации	Чрез националните делегации	Чрез националните делегации
Представени интереси	Всички	Всички	Всички	На специфични групи	Всички
Спиране на действията (standstill)	Да	Не	Не	Не	Не
Обществено допитване	Да – 5 месеца	Не	Не	Не ¹	Не
Ниво на одобряване	Национални членове на CEN	Национални членове на CEN в CEN/TC	CEN/TC или ВТ	Участници в работен форум на CEN	AG, СА или ВТ
Правило за одобряване	Претеглен вот	Претеглен вот	Обикновено мнозинство	Съгласие между участниците	Обикновено мнозинство
Обявяване на национално ниво	Да	Да	По избор	Да	По избор
Достъпност на национално ниво	Да	Да	По избор	По избор	По избор
Публикуване	Национален стандарт	По избор	По избор	По избор	По избор
Отмяна на противоречащи стандарти	Да	Не	Не	Не	Не
Езици	На 3 официални езика на CEN/CENELEC	Поне на един от официалните езици	Поне на един от официалните езици	Поне на един от официалните езици	Поне на един от официалните езици
Периодичен преглед	Най-малко един път на 5 години	След 3 години, плюс потвърждение за още 3 години	Няма ограничение	Най-малко един път на 5 години	Няма ограничение

¹ Обществено допитване се препоръчва силно, но е незадължително, освен в случай, когато предметът на CWA е свързан с безопасност или е използвано обществено финансиране.

БИБЛИОГРАФИЯ

При разработването на тази част на Правилата за работа по национална стандартизация са използвани следните документи:

- [1] *CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 1 - Organization and Structure*, <http://www.cen.eu/boss>
- [2] *CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 3 Principles and rules for the structure and drafting of CEN and CENELEC documents* <http://www.cen.eu/boss>
- [3] *ISO/IEC Directives – Part 2: Principles and rules for the structure and drafting of International Standards* <http://www.iso.org>
- [4] *CENELEC Guide 8 Procedure Vilamoura*, <http://www.cenelec.eu>
- [5] *WTO TBT Code for Good Practice for the development, adoption and application of standards*, <http://www.wto.org>
- [6] *REGULATION (EU) No 1025/2012 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL*
[Регламент (ЕС) 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската стандартизация] <http://www.bds-bg.org>
- [7] *Ръководството за участие на българските делегати и експерти в заседанията по стандартизация на ISO/IEC и CEN/CENELEC.*
- [8] *CEN GUIDES* [Ръководства на CEN] , <http://www.cen.eu/boss>

История на документа

Издание	Публикувано на	Одобрено от
1	20-09-2006	Управителния съвет на БИС
2	15-07-2010	Управителния съвет на БИС
3	21-02-2014	Управителния съвет на БИС
4	19-02-2016	Управителния съвет на БИС
5	14-12-2018	Управителния съвет на БИС